

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

**Srovnání kvality života v malých ostrovních rozvojových
státech (SIDS) v letech 1990 až 2015**

**Comparison of quality of life in small island developing
states (SIDS) from 1990 to 2015**

Kamila Mišterová

Plzeň 2019

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta ekonomická

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Kamila MIŠTEROVÁ**
Osobní číslo: **K17B0449P**
Studijní program: **B1301 Geografie**
Studijní obor: **Ekonomická a regionální geografie**
Téma práce: **Srovnání kvality života v malých ostrovních
rozvojových státech (SIDS) v letech 1990 až 2015**
Zadávací katedra: **Katedra geografie**

Zásady pro vypracování

1. Nastudujte si literaturu týkající se států SIDS.
2. Vyberte státy, kterými se budete zabývat.
3. Stanovte si vhodné indikátory z pohledu kvality života.
4. Komparujte vývoj indikátorů ve sledovaném období.
5. Vizualizujte sledované jevy formou kartogramů, kartodiagramů a vhodných grafů.
6. Syntetizujte poznatky a formuluje závěry.

Rozsah bakalářské práce: **40-60 stran**
Rozsah grafických prací: **neuveden**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- Mareš, J. (2006). *Kvalita života v dětství a dospívajících*. Brno: MSD.
- Nováček, F., & Armand, P. (2014). *Rozvojová studia – vybrané kapitoly*. Olomouc: UPOL.
- Opršal, Z., & Harmáček, J. (2018). Geografické, environmentální a socioekonomické determinanty cestovního ruchu v malých ostrovních rozvojových státech (SIDS). *Geografický časopis*, 70(2), 161-177. Dostupné z: <https://doi.org/10.31577/geog/cas.2018./0.2.09>.
- IBRD – IDA. *The World Open Data*. Ct. 20.1.2019, dostupné z: <https://data.worldbank.org/>.

Vedoucí bakalářské práce: **RNDr. Jiří Preis, Ph.D.**
Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: **22. října 2019**
Termín odevzdání bakalářské práce: **22. dubna 2020**

Doc. Ing. Michaela Krechovská, Ph.D.
děkanka

Doc. PaedDr. Alena Matušková, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 22. října 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma:

„Srovnání kvality života v malých ostrovních rozvojových státech (SIDS) v letech 1990 až 2015“

vypracovala samostatně pod dohledem vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci.

Plzeň dne

.....
podpis autorky

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu práce panu RNDr. Jířímu Preisovi Ph.D. za odborné vedení a cenné rady při konzultování bakalářské práce.

Obsah

Úvod	9
1. Cíle	10
2. Metodika.....	12
3. Rozbor literatury a zdrojů	13
4. Malé ostrovní rozvojové státy (SIDS).....	15
5. Vymezení území.....	19
5.1 Bahrajn.....	19
5.2 Guinea-Bissau.....	21
5.3 Kapverdy	22
5.4 Komory	23
5.5 Maledivy	25
5.6 Mauricius	26
5.7 Seychely.....	27
5.8 Singapur.....	28
5.9 Svatý Tomáš a Princův ostrov	29
6. Kvalita života	29
7. Vymezení indikátorů	33
7.1 Dětská úmrtnost	35
7.2 Fertilita.....	38
7.3 Střední délka života	41
7.4 Emise CO ₂	43
7.5 Přístup k elektřině.....	46
7.6 Přístup k čistým palivům a technologiím umožňujícím vaření	47
Závěr.....	49
Zdroje	50
Seznam tabulek	53
Seznam obrázků	54
Seznam grafů.....	55
Seznam zkratek	56
Seznam příloh.....	57
Příloha A: Malé ostrovní rozvojové státy	

Příloha B: Malé ostrovní rozvojové státy

Příloha C: Hrubé národní šěstí

Abstrakt

Abstract

Úvod

Dost často se setkávám s názorem, že dobře se máme my v Evropě, Americe (myšleno tím USA), Kanadě, Austrálii a možná ještě tak v Číně. Lidé se dožívají vysokého věku, je zde nízká dětská úmrtnost, ženy nemají 5 dětí a neexistuje zde extrémní chudoba. Zbytek světa je zaostalý, rozvojový. A nejhůř je na tom Afrika. Lidé přece v Africe žijí jako za doby kamenné, nemají přístup k internetu, nemají telefony, nejsou zde žádná nákupní centra, kde by se dal trávit volný čas. Pravěk. Lidé tam žijí naprosto jinak, jinak než my tady v Evropě. To si někteří opravdu myslí a pevně si za svým názorem stojí. Ale je „zbytek“ světa opravdu zaostalý, bez internetu a nákupních center? A co se tím zbytkem světa myslí? A není ten negativně zabarvený subjektivní pohled na svět mylný?

Hans Rosling byl švédský lékař, vědec, statistik, profesor globálního zdraví a odborník v tématice týkající se celosvětového zdraví. Na svých přednáškách, kterých za svůj život uskutečnil stovky, dával svým posluchačům test, který zahrnoval otázky týkající se kvality života (fakta o chudobě a bohatství, o nárůstu světové populace, porodnosti, úmrtnosti, vzdělání a další). Ve své knize Faktomluva se věnuje těmto otázkám a také výsledkům tohoto testu. Zjištěním byl fakt, že i odborníci z různých oborů (nositelé Nobelovy ceny, profesori různých významných univerzit, lékaři, ekonomové, přední vědci, investiční bankéři, manažeři mezinárodních korporací, politici a další) v testu selhali. Všichni do jednoho. Většina lidí si není vědoma, jaký úžasný skok dopředu svět udělal. Spoustu lidí svět vnímá takový, jaký byl před padesáti lety. Jenže svět se zásadně změnil a stále se mění. Většina zemí na světě vykazuje dnes velmi nízkou úmrtnost, lidé se dožívají vysokého věku a rodiny již nemají 5 a více dětí. Mnohonásobně se svět zlepšil i v přístupu ke vzdělání či zdravotní péči. Lidí, kteří dnes žijí v extrémní chudobě, je dnes téměř o polovinu méně než před 20 lety, téměř všechny děti na světě se dnes očkují a většina lidí žije v zemích se středním příjmem (Rosling a kol., 2018).

Každý z nás touží prožít šťastný a kvalitní život. Jenže co všechno vlastně takový ten šťastně prožitý kvalitní život musí obsahovat? Kolik dětí musí člověk mít, kolik let musí strávit ve škole a kolika let se člověk musí dožít, aby prožil kvalitní život? Je vůbec možné rozhodnout o tom, jaký život je kvalitní a jaký kvalitnější? Můžeme toto nějak srovnat či měřit? Když se řekne kvalita života, každý si vybaví svoji „definici“ a pojem se zdá být lehce vysvětlitelný. Jenže je tomu právě tak? Není to přece jen všezahrnující multidimenzionální pojem? Není to všechno, jen o subjektivním pohledu na život samotný?

1. Cíle

Hlavním cílem je srovnat a poté také zhodnotit kvalitu života v zemích SIDS¹. Na světě existuje 58 zemí, které patří do skupiny malých ostrovních rozvojových států. Zpracovat všechna ostrovní území by bylo nad rámec mé bakalářské práce, proto se zaměřím na jednu určitou skupinu států. Jedná se o skupinu států SIDS, které se nacházejí v oblasti Atlantiku, Indického oceánu a Jihočínského moře a jsou současně členy Organizace spojených národů. OSN² tyto státy nazývá jako státy AIS³. Jmenovitě se jedná o 9 států: Bahrajn, Guinea-Bissau, Kapverdy, Komory, Maledivy, Mauricius, Seychely, Singapur a Svatý Tomáš a Princův ostrov.

Kvalitu života ve vybraných státech budu měřit, srovnávat a hodnotit různými indikátory (dětská úmrtnost, fertilita, střední délka života, emise CO₂, přístup k elektřině, přístup k čistým palivům a technologiím umožňující vaření). Data, ze kterých bude má bakalářská práce vycházet, jsou dostupná na internetových stránkách světových organizací, především pak Světové banky. Cílem je porovnat vývoj kvality života v daných státech, především toho, jak se měnila v letech 1990 až 2015, a to po větších časových úsecích, konkrétně 5 let. Časové období od roku 1990 do roku 2015 bylo vybráno především z důvodu dostupnosti dat, navíc se jedná o vývoj na přelomu milénia.

Hlavní cíl:

- porovnání a zhodnocení vývoje kvality života v letech 1990 až 2015 v zemích AIS

¹ Small Island Developing States = malé ostrovní rozvojové státy

² Organizace spojených národů

³ Atlantic, Indian Ocean and South China Sea = Atlantský oceán, Indický oceán a Jihočínské moře

Obrázek č. 1: Zájmové území

Zdroj: gapminder.cz

2. Metodika

Součástí teoretické části je především rozbor a rešerše literatury, definování a vysvětlení jednotlivých pojmů, které se pojí s tématem bakalářské práce. Konkrétně tedy vysvětlení pojmu kvalita života a definování malých ostrovních rozvojových států. Využila jsem kartografické vizualizace pomocí programu ArcGIS pro zobrazení polohy daných států.

Pro část praktickou jsou stěžejní elektronické zdroje, data z databáze Světové banky. Výběr jednotlivých indikátorů je založen na prostudované literatuře, ve které je zmíněno několik indikátorů, které kvalitu života popisují v jejích různých oblastech. Ve své práci se budu zabývat především komplexními indikátory, které zasahují do více oblastí kvality života. Takovéto indikátory mají větší vypovídající hodnotu, neboť zachycují spoustu informací. Konkrétně jde o: dětskou úmrtnost, fertilitu, střední délku života a emise CO₂. Dalšími indikátory, které budu sledovat, jsou: přístup k elektřině a přístup k čistým palivům a technologiím umožňující vaření. Aby se proměny vybraných indikátorů lépe porovnávaly, využila jsem deskriptivních statistických metod a vizualizovala jsem data do grafů a tabulek. Komparativní analýzou jsem zhodnotila a popsala vývoj jednotlivých indikátorů.

3. Rozbor literatury a zdrojů

Pro zvýšení informovanosti v problematice, která se týká malých ostrovních rozvojových států a kvality života, bylo nutné prostudovat řadu zdrojů. Zejména knižních publikací a novinových článků. Tyto zdroje byly vyhledány díky databázi Google Scholar či byly volně dostupné na internetových stránkách a webech, případně pokud se jedná o knižní zdroje, tak v knihovnách. Pro část praktickou jsem využila data, která jsem vyhledala v databázi na oficiálních stránkách světové banky.

Klíčovou zahraniční elektronickou publikací pro mě byla publikace, kterou OSN zveřejnilo na svých oficiálních webových stránkách: *Small Island Developing States: Small Islands Big(ger) Stakes* (UN-OHRLLS, 2011). V publikaci je vysvětlen termín SIDS, jednotlivé členské státy jsou zde vypsány a lokalizovány. Dále se publikace věnuje programu Barbados a vlastně úplným počátkem vzniku skupiny SIDS. Je zde také zmíněno, proč toto seskupení států vzniklo. Většina publikace je věnována 10 zranitelnostem, kterým je vystavena většina těchto států. Další zahraniční publikace, kterou jsem si prostudovala, nese název: *Small Island Developing States: Becalmed in a Sea of Soft Law* (Fry, 2005). V této elektronicky dostupné publikaci jsou zajímavé postřehy týkající se nejasností v názvu SIDS. Všechny členské státy SIDS totiž nejsou ostrovy a v některých případech bychom mohli spekulovat nad tím, zda se vůbec jedná o státy. Pro mě ale byla klíčová část věnující se programu Barbados.

Další elektronicky dostupné zahraniční publikace (existují i v knižní podobě), které se zabývají kvalitou života a které jsem si prostudovala, jsou: *The Domains of Life Satisfaction: An Attempt to Order Chaos* (Cummins, 1996), *Quality of Life: A Closer Look at Measuring Patients' Well-Being* (Snoek, 2000), *Quality of Life Research* (Rapley, 2003). Dalším zahraničním zdrojem informací pro mě byla kniha: *Quality of life: an introduction to the concept* (Andráško, 2013). Autor se v knize snaží definovat kvalitu života a na jednotlivých oblastech, které kvalita života obsahuje a ovlivňuje, vysvětlit tento pojem. Dokonce na jednom příkladu přirovnává kvalitu života k botám. Jsou příkladem každodenního života a jejich kvalita je obvykle stanovena s ohledem na jejich primární účel, kterým by v tomto případě bylo nošení bot pro ochranu chodidel proti chladu a zranění. O kvalitních botách pak mluvíme tehdy, jsou-li schopny poskytnout požadovanou úroveň pohodlí a dlouhou životnost. Pojem kvalita života rozebírají (Tokárová a kol., 2005) v práci: *Kvalita života a rovnost příležitostí - z aspektu vzdelávania dospelých a sociálnej práce: Zborník príspevkov z vedeckej konferencie*

s mezinárodní účastí, kde je opět velká část práce věnována všem možným pohledům na tento pojem a jeho oblastem a co tyto oblasti obsahují.

Velice důležitá pro mě byla česká elektronicky dostupná publikace: *Kvalita života u dětí a dospívajících* (Mareš a kol., 2006). Autoři velice podrobně popisují historii pojmu kvalita života, jeho vývoj a propletení do všech možných oborů. Je zde zmíněno několik různých pohledů a přístupů ke kvalitě života. Autoři zde také rozebírají různé oblasti, které tento pojem pojímá a je zde zmíněno i několik indikátorů, které je zastupují. Částečně se kvalitou života zabývá i kniha *Faktomluva* (Rosling a kol., 2018). Nezabývá se pojmem samotným, jeho vysvětlením či definicí. Je zaměřena na spoustu různých indikátorů (dětská úmrtnost, fertilita, střední délka života a další) a v zajímavých grafech interpretuje jejich vývoj, převážná většina zastoupených indikátorů jsou právě z oblasti, kterou můžeme shrnout pod pojem kvalita života. Další publikací dostupnou online, která se zabývá kvalitou života a kterou jsem prostudovala, je: *Soudobá sociologie III.: Diagnózy soudobých společností* (Šubrt a kol., 2008).

Jelikož OSN zapojilo do názvu slovo developing (rozvojové) prostudovala jsem si elektronicky dostupnou publikaci: *Rozvojová studia: vybrané kapitoly* (Armand a kol., 2014). Zde autoři zachycují 3 hlavní rozdělení všech států a to dle Světové banky, Mezinárodního měnového fondu a klasifikace dle Rozvojového programu OSN. Poslední klasifikace pro mě byla stěžejní. Kapitola se věnuje indikátoru HDI (Human Developing Index) a HND (Higher National Diploma). Dále také rozebírá státy LDCs (Least Developed Countries) – nejméně rozvinuté země, HIPC (Heavily Indebted Poor Country) – vysoce zadlužené chudé země a především státy SIDS. Krátce je zde zmíněno, co je to za státy, jak skupina vznikla, ale jádrem kapitoly jsou zranitelnosti těchto států a klimatická změna s tím související.

Dále jsem si také přečetla články z vědeckého časopisu *Geografické rozhledy* a to konkrétně: *Singapur – příklad moderního městského státu* (Josef Brinke), *Mauricius: od kolonizace k prosperitě* (Josef Smolík) a *Bahrajn mezi revolucí a kontrarevolucí* (Karel Černý), z těchto článků jsem ve své práci využila geografické informace o ostrovech.

4. Malé ostrovní rozvojové státy (SIDS)

Malé ostrovní rozvojové státy neboli Small Island Developing States (SIDS) jsou dle světové organizace OSN státy, které čelí jedinečným sociálním, ekonomickým i environmentálním zranitelnostem. Ačkoli Organizace spojených národů nikdy nestanovila přesná kritéria k určení oficiálního seznamu těchto států, společným rysem výše zmíněných zranitelností může být: malá rozloha, nízký počet obyvatel, úzká základna surovinových zdrojů, malé domácí trhy, vysoké náklady na energetiku, malá odolnost vůči přírodním katastrofám, nedostatek pitné vodou a mnohé další (UN-OHRLLS 2011). Ve svém rozvoji jsou tyto státy vysoce znevýhodněné. Jejich ekonomika je velice křehká, neboť je otevřená a je závislá na mezinárodním obchodu (oficiální stránky WTO). Celou skupinu SIDS můžeme považovat za unikátní také z hlediska vysokého endemismu (Jermář, 2011).

V roce 1992 v rámci konference Summit země, která se konala v Brazílii v Rio de Janeiru, byly státy SIDS uznány jako zvláštní případ rozvojových zemí (Opršal a kol., 2018). Následně bylo toto zařazení ukotveno v Agendě 21, která předcházela akčnímu programu Barbados a byla výsledkem mezinárodní konference Summit země. Agenda 21 obsahovala 4 hlavní části a to:

1. sociální a ekonomickou dimenzi
- 2 ochranu a využití zdrojů pro rozvoj
3. posílení role skupiny
4. způsoby implementace

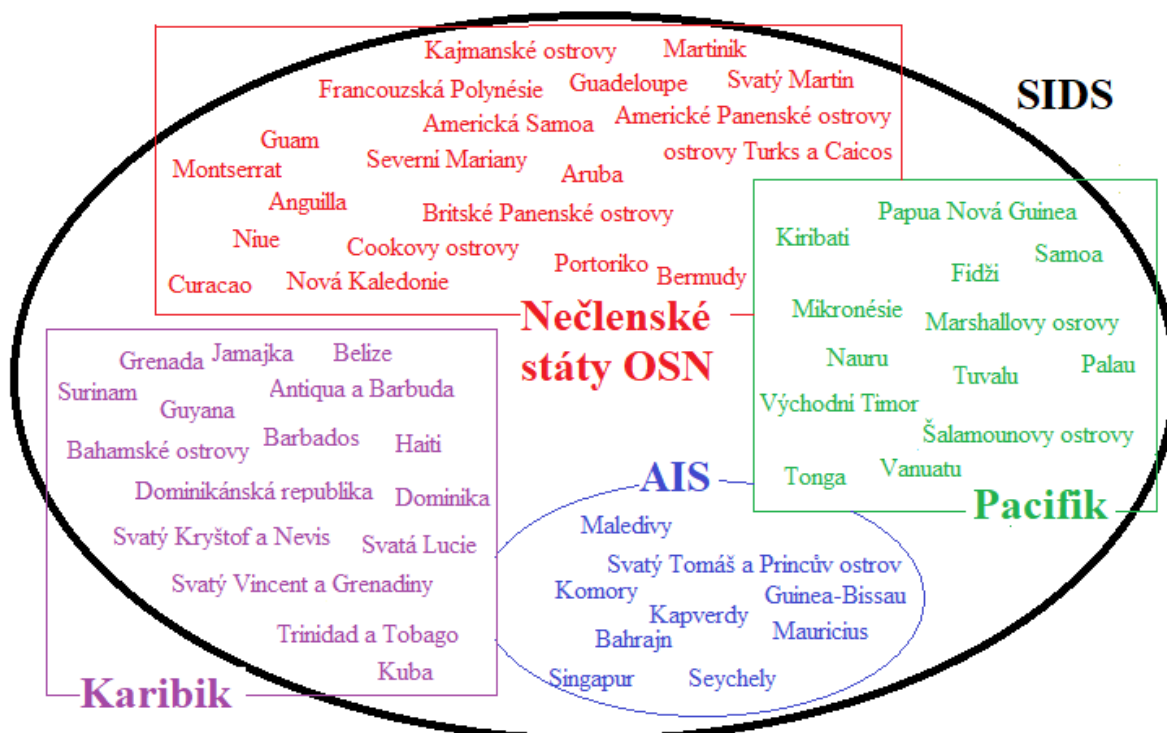
Akční plán Barbados byl výsledkem globální konference OSN o udržitelném rozvoji SIDS, která se konala na Barbadosu roku 1994. Výsledkem bylo stanovení opatření týkající se změny klimatu a vzestupu hladiny oceánu, nakládání s odpady, přírodních katastrof, cestovního ruchu, pitné vody, půdního fondu, biologické rozmanitosti, lidského rozvoje a dalších. Na rozdíl od Agendy 21 akční plán Barbados zdůrazňuje závislost SIDS na mezinárodním obchodu, hlavně na importu (Fry, 2005).

V současné době lze 58 zemí a území klasifikovat jako SIDS (38 zemí a území je současně členy OSN, zbylých 20 zemí a území není členskými státy této světové organizace)⁴

⁴ Americká Samoa, Anguilla, Aruba, Bermudy, Britské Panenské ostrovy, Kajmanské ostrovy, Severní Mariany, Cookovy ostrovy, Curacao, Francouzská Polynésie, Guam, Guadeloupe, Martinik, Montserrat, ostrovy Turks a Caicos, Nová Kaledonie, Niue, Portoriko, Svatý Martin a Americké Panenské ostrovy (oficiální stránky OSN)

(Opršal a kol., 2018). Členské státy OSN a současně SIDS jsou rozloženy na tři zeměpisné regiony, jmenovitě: karibská oblast⁵ (Caribbean), pacifická oblast⁶ (Pacific) a oblast Atlantiku, Indického oceánu a Jihočínského moře⁷, ve zkratce AIS = Atlantic, Indian Ocean and South China Sea (oficiální stránky OSN). Všechny státy SIDS jsou pro lepší představu jejich polohy znázorněny v přílohách A a B.

Obrázek č. 2: Malé ostrovní rozvojové státy

Zdroj: vlastní zpracování

SIDS je poměrně heterogenní skupina, která zahrnuje skutečně malé ostrovní státy (např.: Dominika, Sv. Lucie, Nauru či Palau), zastoupeny jsou však také výrazně rozlehlejší a lidnatější (např.: Kuba či Papua-Nová Guinea). Velice zajímavý je také fakt, že se nejedná pouze

⁵ Antigua a Barbuda, Bahamské ostrovy, Barbados, Belize, Dominika, Dominikánská republika, Grenada, Guyana, Haiti, Jamajka, Kuba, Svatý Kryštof a Nevis, Svatá Lucie, Svatý Vincent a Grenadiny, Surinam, Trinidad a Tobago (oficiální stránky OSN)

⁶ Fidži, Kiribati, Marshallovy ostrovy, Mikronésie, Nauru, Papua Nová Guinea, Palau, Samoa, Šalamounovy ostrovy, Východní Timor, Tonga, Tuvalu a Vanuatu (oficiální stránky OSN)

⁷ řadí Guinea Bissau, Kapverdy, Komory, Mauricius, Maledívy, Svatý Tomáš a Princův ostrov, Seychely a Singapur (oficiální stránky OSN)

o ostrovy, ale v několika případech také o přímořské země (Belize, Guyana, Surinam a Guinea-Bissau). Přestože jde ve velké většině o rozvojové ekonomiky, přičemž devět SIDS patří do skupiny nejméně rozvinutých zemí (LDCs⁸), jsou členy SIDS také ekonomiky s vysokým příjmem (jak státy, tak závislá území, např. Singapur, Bahrajn či Francouzská Polynésie) (Opršal a kol., 2018).

Tabulka č. 1: Státy SIDS (členi OSN)

Karibská oblast	Oblast Tichého oceánu	Oblast Atlantického oceánu, Indického oceánu, Středozemního moře a Jihočínského moře
Americké panenské ostrovy ² Anguilla ² Antigua a Barbuda ^{1,4} Aruba ^{2,4} Bahamy ^{1,4} Barbados ^{1,4} Belize ¹ Bermudy ^{2,4} Britské panenské ostrovy ^{2,4} Curaçao ^{2,4} Dominika ¹ Dominikánská republika ¹ Grenada ¹ Guadeloupe ² Guyana ¹ Haiti ^{1,3} Jamajka ¹ Kajmanské ostrovy ^{2,4} Kuba ¹ Martinik ² Montserrat ² Portoriko ^{2,4} Surinam ¹ Sv. Kitts a Nevis ^{1,4} Sv. Lucie ¹ Svatý Martin ^{2,4} Sv. Vincent a Grenadiny ¹ Trinidad a Tobago ^{1,4} Turks a Caicos ^{2,4}	Americká Samoa ² Cookovy ostrovy ² Fidži ¹ Francouzská Polynésie ^{2,4} Guam ^{2,4} Kiribati ^{1,3} Maršallov ostrovy ¹ Mikronésie (Federativní státy) ¹ Nauru ¹ Niue ² Nová Kaledonie ^{2,4} Palau ^{1,4} Papua Nová Guinea ¹ Samoa ¹ Severní Mariany ^{2,4} Šalamounovy ostrovy ^{1,3} Tonga ¹ Tuvalu ^{1,3} Vanuatu ^{1,3} Východní Timor ^{1,3}	Bahrajn ^{1,4} Guinea-Bissau ^{1,3} Kapverdy ¹ Komory ^{1,3} Maledivy ¹ Mauricius ¹ Seychely ^{1,4} Singapur ^{1,4} Svatý Tomáš a Princův ostrov ^{1,3}

Poznámky: ¹členské státy OSN, ²závislá území, ³nejméně rozvinuté země, ⁴ekonomiky s vysokými příjmy.

Zdroj: Opršal a kol., 2018

Mezi environmentální zranitelnosti patří zejména problémy, které s sebou přináší klimatická změna např. zvyšování hladiny světového oceánu. Pro některé státy SIDS toto může znamenat i existenční problém, neboť velká část ostrovů je korálového původu, což znamená, že ostrovy nejsou vyvýšené a jejich nadmořská výška se pohybuje velice nízko. Většina ostrovů má také velmi křehký ekosystém, který může být vlivem stoupající hladiny poškozen. Přírodní katastrofy mohou mít ničivé až devastující dopady. Sucha, sesuvy půdy, hurikány činí značné problémy, které nastávají převážně při rehabilitaci poškozené oblasti. Ostrovy nemají

⁸ Least Developed Countries

dostatečně velký finanční potenciál. Problémy také nastávají v časném varování před přírodní katastrofou. Velká část ostrovů nemá potřebná satelitní zařízení či mají vybudovanou nízkou síť telekomunikačních linek (UN-OHRLLS 2011). Dalším z problémů je nedostatek pitné vody. Díky malé nadmořské výšce se často místní toky mísí s mořskou vodou a voda se stává nepitelnou. Špatná kvalita vody na ostrovech je často příčinou různých onemocnění.

Ekonomickou zranitelností může být v případě malých ostrovních rozvojových států především velmi obtížná diverzifikace hospodářského odvětví a ekonomických aktivit. Většina států je nucena orientovat se na cestovní ruch, pěstování plodin a jejich následný vývoz či se soustřeďují na rybolov. Samozřejmě na hospodářské aktivity má také vliv velmi malá rozloha a odlehlost ostrovů. Nestabilita zemědělské produkce díky specifickým přírodním podmínkám odkazuje většinu států na mezinárodní pomoc, neboť nejsou potravinově soběstačné (Armand a kol., 2014).

5. Vymezení území

Ve své práci se budu zabývat malými ostrovními rozvojovými státy, které patří do skupiny AIS¹¹. Konkrétně se tedy jedná o 9 států a to:

- Bahrajn
- Guinea Bissau
- Kapverdy
- Komory
- Maledivy
- Mauricius
- Seychely
- Singapur
- Svatý Tomáš a Princův ostrov

Současně jsou státy Guinea Bissau, Komory a Svatý Tomáš a Princův ostrov také nejméně rozvinutými zeměmi světa (Least Developed Countries = LDCs) dle Organizace spojených národů (UN-OHRLLS 2011).

Již jsem uváděla, že jako státy SIDS lze klasifikovat 52 zemí, které se následně rozdělují na členské a nečlenské státy OSN. Členské státy OSN se poté ještě štěpí do tří skupin dle polohy a to: oblast Karibského moře, Pacifiku a státy AIS. Z těchto tří uvedených oblastí jsem se rozhodla zabývat se pouze státy z oblasti AIS (Atlantiku, Indického oceánu a Jihočínského moře). Pro tyto státy jsem se rozhodla z důvodu komplexnosti dat. Navíc mě zaujal fakt, že je zde zařazen Singapur i když název SIDS obsahuje slovo rozvojový. Jak je možné, že Singapur řadí OSN na stejnou úroveň jako např. Komory či Guineu Bissau?

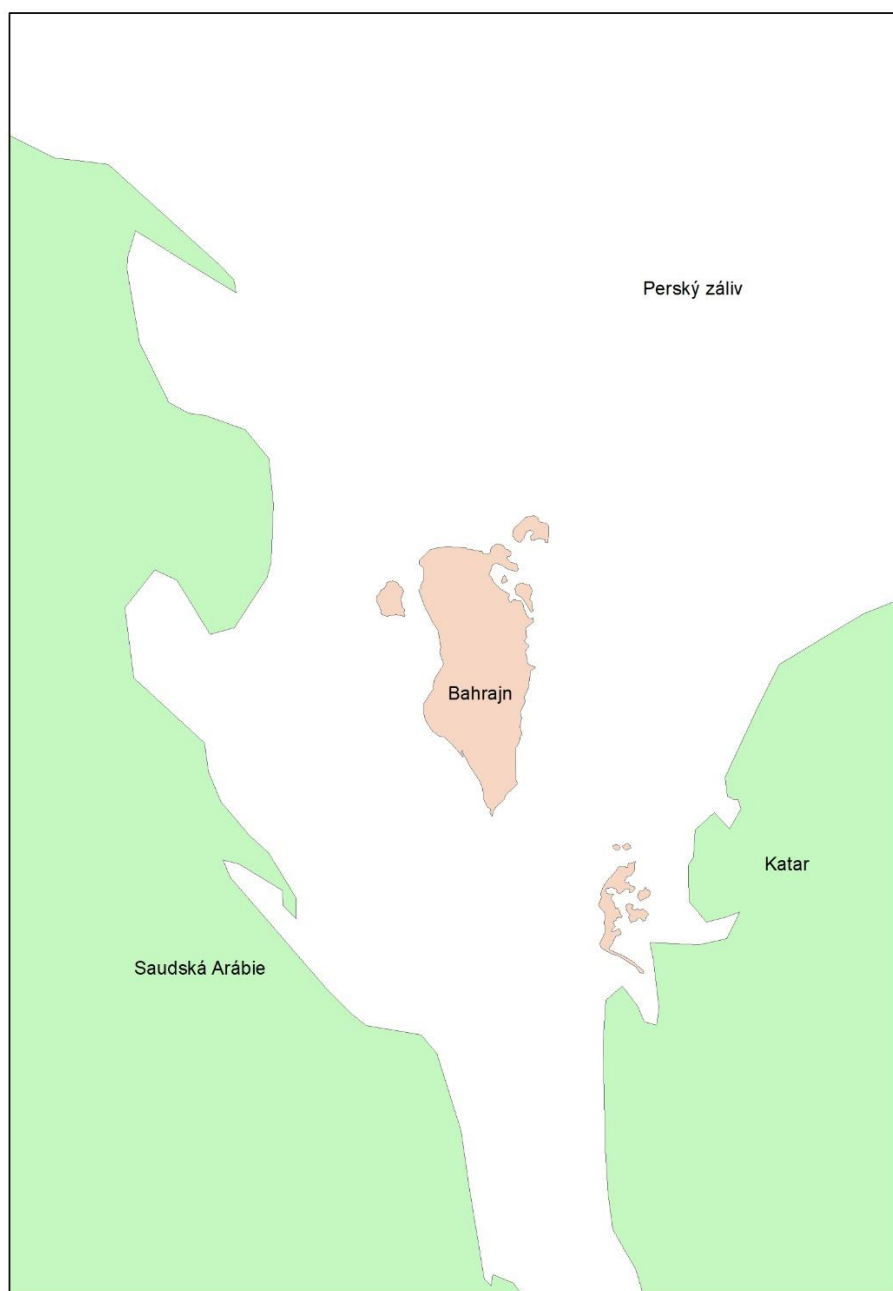
5.1 Bahrajn

Bahrajn je malou ostrovní monarchií ležící v Perském zálivu (Černý, 2016). Správný název zní Království Bahrajn či arabsky Mamlaka Al-Bahrajn. Hlavním městem je Manáma. Z celkového počtu obyvatel 1 503 091 (stav k 31. 12. 2018) zde žilo v roce 2018 přes 54 % cizinců. Z celkového počtu obyvatel zde mají ženy zastoupení pouze v 1/3, zbytek tvoří muži. Skoro 60 % obyvatel je ve věku 25-54 let a pouze necelé 3 % obyvatel jsou starší 65 let. Převažující náboženské vyznání je samozřejmě Islám (businessinfo.cz).

¹¹ Atlantic, Indian Ocean and South China Sea.

Procento populace žijící v Bahrajnu v extrémní chudobě je nulové. Veřejné výdaje na zdravotnictví, vzdělání a sociální ochranu přesahují 35 % rozpočtu. Zdravotnictví je zde na vysoké úrovni a je bezplatné. Vzdělání je také bezplatné a povinné, což přispívá ke snižování negramotnosti v zemi. I když je počet žen v populaci oproti mužům v docela vysokém nepochybně, ústava zaručuje rovnost žen a mužů. Pokrytí země sítěmi nezávadné vody a energie dosáhlo 100 % (oficiální stránky OSN). Všichni obyvatelé Bahrajnu mají tedy přístup k nezávadné pitné vodě a k elektrické energii.

Obrázek č. 3: Bahrajn

Zdroj: vlastní zpracování v programu ArcGIS

5.2 Guinea-Bissau

Guinea-Bissau se nachází na západním pobřeží Afriky mezi státy Senegal a Guinea. Část země tvoří ostrovy, ale většina z rozlohy státu se nachází na pevnině. Oficiální název státu zní Republic of Guinea-Bissau a hlavním městem je Bissau. Téměř 80 % pracovních sil je zaměstnáno v zemědělství, které je nosným pilířem hospodářství státu (businessinfo.cz). Skoro 40 % obyvatelstva se nachází ve věkové kategorii do 14 let, necelých 14 % je starších 45 let. V zemi najdeme celkem 33 etnických skupin a převládajícím náboženstvím je Islám (businessinfo.cz). Guinea-Bissau se nachází v kategorii zemí s nízkým příjmem, z celkového počtu obyvatel více jak 50 % žije pod hranicí extrémní chudoby (gapminder.cz).

Obrázek č. 4: Guinea-Bissau

Zdroj: vlastní zpracování v programu ArcGIS

5.3 Kapverdy

Kapverdská republika neboli República de Cabo Verde s hlavním městem Praia je ostrovní stát nacházející se v Atlantském oceánu zhruba 680 km od západního pobřeží Afriky (fischer.cz). Na 10 ostrovech a 5 menších ostrůvkách žije 568 373 obyvatel (k 31.12. 2019), obdobný počet Kapverd'anů však žije i v zahraničí – USA, Portugalsku, Itálii či Francii. Z celkového počtu obyvatel je zhruba 66 % ve věku 15-64 let (businessinfo.cz).

Obrázek č. 5: Kapverdy

Zdroj: vlastní zpracování v programu ArcGIS

5.4 Komory

Komorský svaz neboli L'Union des Comores s hlavním městem Moroni je ostrovní stát nacházející se v Indickém oceánu mezi východním africkým pobřežím a Madagaskarem (businessinfo.cz). Souostroví se skládá ze čtyř ostrovů: Grand Comore (Ngazidja), Anjouan (Ndzuwani), Moheli (Mwali) a Mayotte (Maore).¹² Souostroví je vulkanického původu a ostrovy se zmenšují od východu na západ (M. W. Ratter, 2017).

Komory se řadí mezi nejchudší země světa. Přes 40 % obyvatel zde žije v extrémní chudobě. Ekonomika je postavená především na zemědělství. Vyváží se hlavně vanilka, ylang-ylang¹³ a hřebíček. Mladé obyvatelstvo (průměrný věk obyvatel je okolo 20 let) postrádá odpovídající vzdělání. Pro zemi je charakteristická vysoká nezaměstnanost, samoživitelství a značná závislost na zahraniční pomoci. Dalším problémem je nedostatek elektrické energie či nevyhovující infrastruktura. Převažujícím náboženstvím je zde Islám (businessinfo.cz).

¹² Politicky lze souostroví rozdělit do dvou entit. Grand Comore, Anjouan a Moheli tvoří suverénní stát od roku 1975. Od téhož roku je Mayotte pod francouzskou správou a v roce 2011 se stal francouzským zámořským departementem, v roce 2014 nejbvzdálenějším regionem EU (M. W. Ratter, 2017).

¹³ Ylang-ylang neboli kananga vonná je až 40 m vysoký tropický strom, který se využívá především k výrobě parfémů a jiných kosmetických přípravků (bylinkopedie.cz).

Obrázek č. 6: Komory

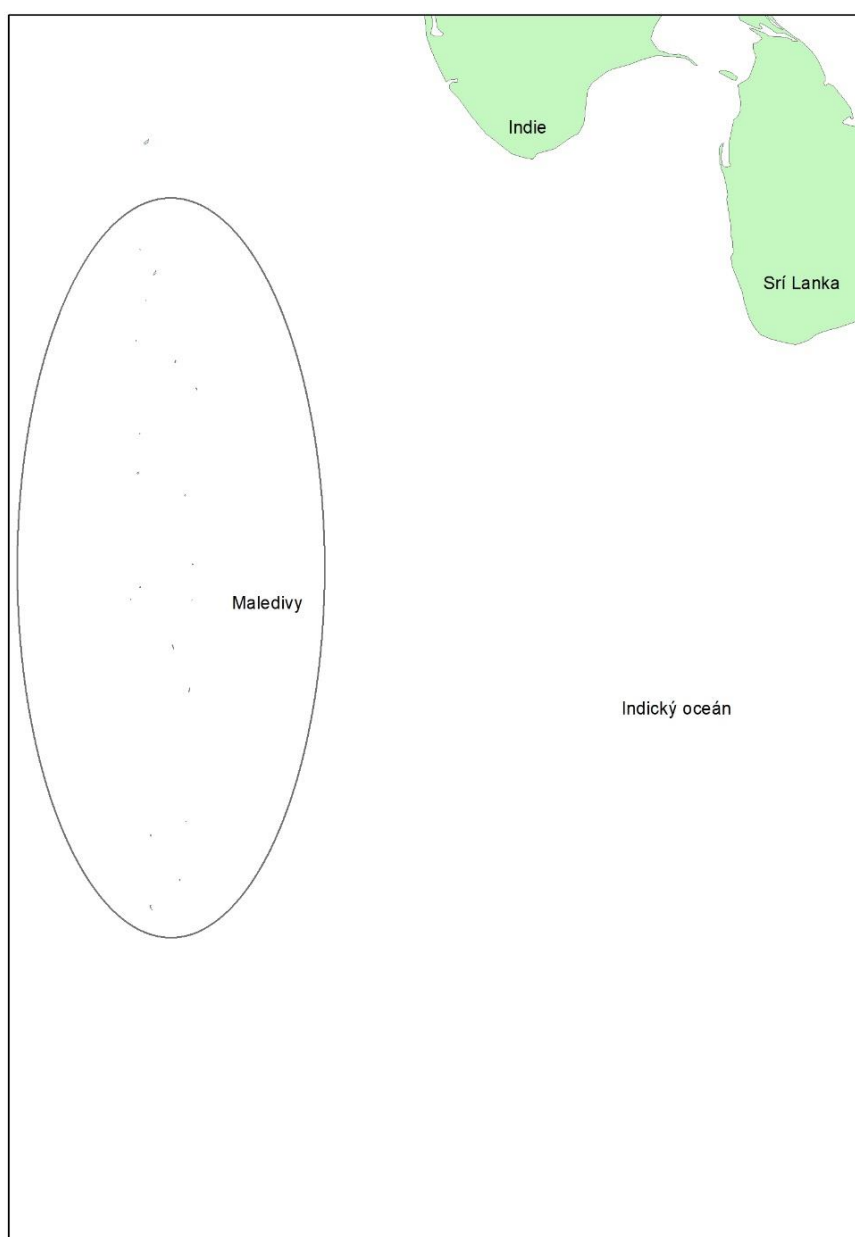

Zdroj: vlastní zpracování v programu ArcGIS

5.5 Maledivy

Maledivská republika s hlavním městem Malé je ostrovní stát nacházející se v Indickém oceánu a skládající se z 1 190 korálových ostrovů. Je to země, která čelí velkým klimatickým, sociálně-ekonomickým a politickým problémům. Průměrná nadmořská výška 1,5 metru zemi řadí k nejzranitelnějším zemím světa, pokud jde o dopady změny klimatu a s tím související zvýšení hladiny světového oceánu (Vigil, 2018). Maledivy se řadí do kategorie zemí se středním příjmem. Z celkového počtu obyvatel je 48 % ve věku 25-45 let. Převažujícím náboženstvím je zde Islám (businessinfo.cz).

Obrázek č. 7: Maledivy

Zdroj: vlastní zpracování v programu ArcGIS

5.6 Mauricius

Mauricijská republika s hlavním městem Port Louis je ostrovní stát v Indickém oceánu nacházející se východně od Madagaskaru. Zahrnuje nejen stejnojmenný ostrov, ale také ostrůvky: Agalega, Rodrigues a St. Brandon. Hlavní ostrov Mauricius je stejně jako ostatní ostrovy Maskarén vulkanického původu (Smolík, 2016). Před 50 lety byl Mauricius v kategorii zemí s nízkým příjmem. Dnes se již posunul do kategorie zemí s vyšším středním příjmem a má velmi dobře nakročeno k tomu posunout se do kategorie zemí s vysokými příjmy. Země svým obyvatelům nabízí bezplatné kvalitní vzdělání i zdravotní péči (oficiální stránky OSN).

Obrázek č. 8: Mauricius

Zdroj: vlastní zpracování v programu ArcGIS

5.7 Seychely

Seychelská republika s hlavním městem Victoria je ostrovní stát nacházející se v Indickém oceánu severovýchodně od souostroví Komory. Země se řadí do kategorie zemí s vysokými příjmy. Lidí žijící v extrémní chudobě je zde přes 1 %. Z celkového počtu obyvatel se přes 60 % lidí nachází ve věku 15-60 let (gapminder.cz).

Obrázek č. 9: Seychely

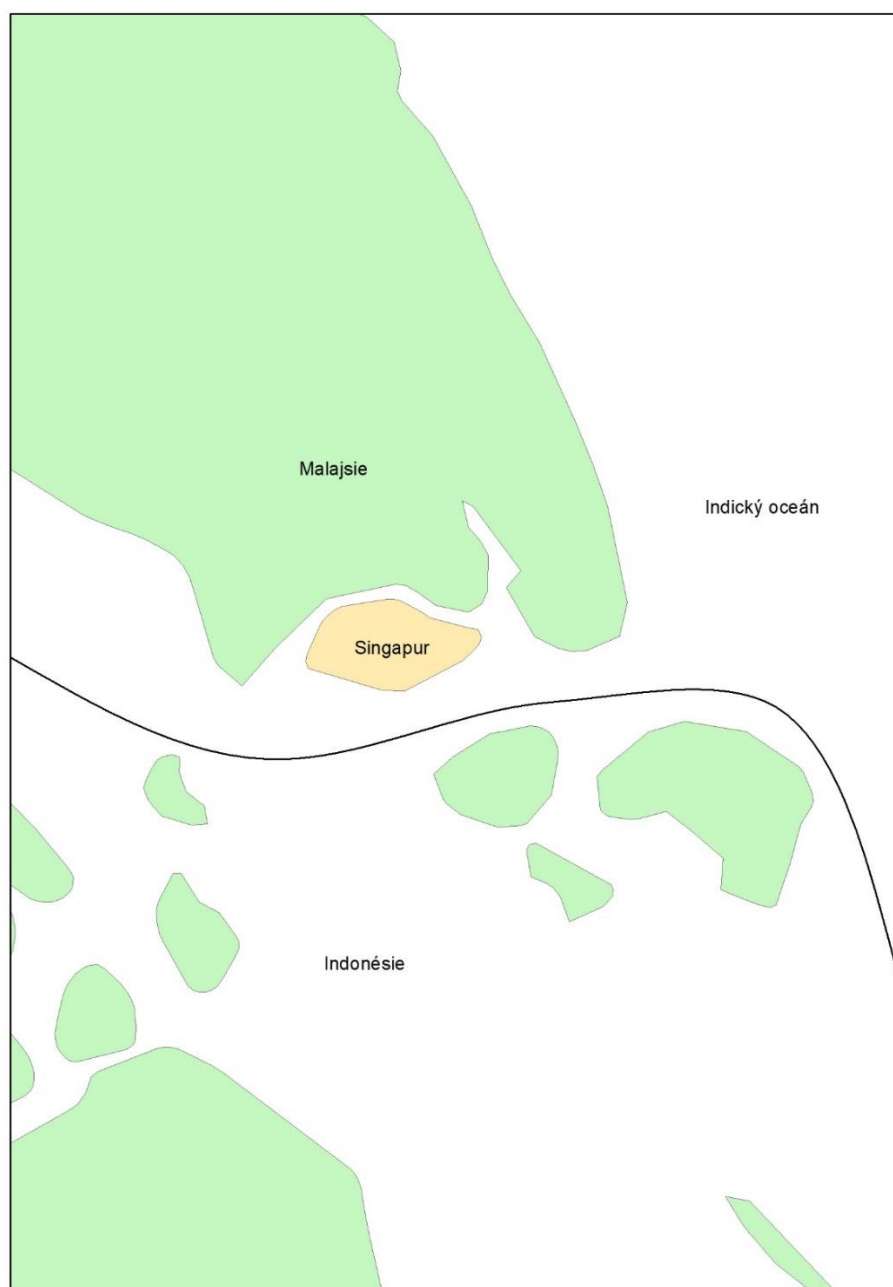

Zdroj: vlastní zpracování v programu ArcGIS

5.8 Singapur

Singapurská republika se nachází při jižním cípu Malajského poloostrova. Má nevelkou rozlohu, je jen o málo větší než plocha hlavního města České republiky (Brinke, 1995). Rozprostírá se na stejnojmenném ostrově a dalších 54 přilehlých ostrůvcích (mapy.cz). Řadí se do kategorie zemí s vysokými příjmy, neexistuje zde extrémní chudoba. Nejvíce obyvatel je ve věku od 15 do 60 let (gapminder.cz). Singapur se může pyšnit i vysokou úrovní vzdělanosti a zdravotní péče (Brinke, 1995).

Obrázek č. 10: Singapur

Zdroj: vlastní zpracování v programu ArcGIS

5.9 Svatý Tomáš a Princův ostrov

Demokratická republika Svatý Tomáš a Princův ostrov je ostrovní stát nacházející se v Guinejském zálivu. Země je výrazně zaměřena na produkci a vývoz kaka, ale největší podíl na HDP mají služby (asi 60 %). Velkým problémem je zde nezaměstnanost i přes to, že země spadá do kategorie zemí se středními příjmy (businessinfo.cz).

Obrázek č. 11: Svatý Tomáš a Princův ostrov

Zdroj: vlastní zpracování v programu ArcGIS

6. Kvalita života

Američtí autoři (Snoek, 2000) se domnívají, že pojem kvalita života (quality of life) byl v letech 1953 a 1954 využit v pracích amerických ekonomů S. Ordwaye a F. Osborna. Ekonom J. Galbraith ve své knize (Společnost hojnosti, 1958) napsal: „To, co je důležité pro naše dobro, nespočívá v kvantitě, je to kvalita života“. Roku 1964 prezident L. B. Johnson prohlásil: „Cíle nemůžeme poměřovat výší našich bankovních kont. Mohou být měřeny pouze kvalitou života, který naši občané prožívají“ (Rapley, 2003).

Pojem kvalita života vstoupil do odborné literatury mnoha vědních disciplín. Setkáme se s ním v ekonomii, politologii, geografii, sociologii, filosofii, teologii, psychologii, ekologii ale také v architektuře, stavebnictví a dopravě. Vzhledem k tomu, že s tímto pojmem pracuje takové množství různě odlišných vědních disciplín, se pochopitelně liší jeho definování. Obvykle tedy hovoříme o jednotlivých oblastech kvality života, ale i zde díky různorodosti oborů, nepanuje shoda v tom, co považovat za základní či podstatné oblasti, jak je nazvat a kolik těchto oblastí existuje (Mareš a kol., 2006). Také je velmi důležité si uvědomit, že kvalita života je proměnná v čase a prostoru. Jinými slovy je to jev měnící se v čase a prostoru (Andráško, 2013). A. Cummins při analýze 32 odborných článků o kvalitě života našel 351 názvů oblastí a pokusil se je utřídit do obecnějších skupin a dospěl k 7 kategoriím (Cummins, 1996):

1. materiální zabezpečení (material well-being)
2. zdraví (health)
3. produktivita (productivity)
4. dobré mezilidské vztahy (intimacy)
5. pocit bezpečí (safety)
6. komunita (community)
7. emoční pohoda (emotional well-being)

Anton Blažej definuje 4 oblasti nebo také dimenze kvality života a to konkrétně: úroveň materiální spotřeby, životní styl, kvalita životního prostředí a úroveň sociálních jistot občanů (Tokárová a kol., 2005). Není tedy úplně jednoduché vytvořit obecnou definici kvality života. Jako příklad uvádím definici, kterou stanovila WHO¹⁴ (Světová zdravotnická organizace):

¹⁴ World Health Organization

WHO definuje kvalitu života tak, že: „*Jednotlivci vnímají své postavení v životě v kontextu kulturních a hodnotových systémů, ve kterých žijí, a ve vztahu ke svým cílům, očekáváním, standardům a obavám,*“ (vlastní překlad, WHO).¹⁵

Základní oblasti kvality života dle WHO (Tokárová a kol., 2005):

1. Tělesné zdraví a úroveň nezávislosti: energie a únava, bolest a nepohoda (diskomfort), spánek a odpočinek, mobilita, aktivity v každodenním životě, závislost na lécích a zdravotních pomůckách.
2. Psychické funkce: image vlastního těla a zjevu, negativní emoce, pozitivní emoce, sebehodnocení, myšlení, učení, paměť, pozornost, spiritualita (náboženství), osobní přesvědčení.
3. Sociální vztahy: osobní vztahy, sociální podpora, sexuální aktivity.
4. Prostředí: finanční zdroje, svoboda, fyzická bezpečnost, zdravotní a sociální péče, prostředí domova, možnosti získat informace a kompetence, participace na volnočasových a rekreativních aktivitách, fyzikální prostředí (emise, hluk, provoz, klima), doprava.

Lidský život je tvořen velkým množstvím různých složek. Ať už se jedná o mezilidské vztahy, způsob trávení volného času, zaměstnání, způsob utrácení či kvalitu bydlení a mnoho dalších. Je důležité si uvědomit, že tyto složky (aspekty) lidského života neexistují izolovaně, ale prolínají se a navzájem se ovlivňují. Jsou vzájemně propojené. Z tohoto hlediska můžeme kvalitu života vnímat takto:

„Kvalita života je mimořádně složitý jev v chápání, který si lze vyložit mnohými pohledy, které jsou ovlivňovány subjektivitou každého člověka a kontextem tvořeným řadou různých faktorů a souvislostí,“ (vlastní překlad - Andráško, 2013).¹⁶

Důležité je také si uvědomit to, že kvalitu života často ovlivňuje subjektivní zhodnocení. Jedinec sám hodnotí svůj život a jeho důležité aspekty. Subjektivní kvalitou života je míněna

15 „Individuals perception of their position in life in the context of the culture and value systems in which they live and in relation to their goals, expectations, standards and concerns“. (WHO).

16 „The quality of life is an extraordinarily complex phenomenon in understanding which a wide spectrum of different views can be applied and the views are influenced by the subjectivity of each person and a context formed by a number of varied factors and connections.“ (Andráško, 2013).

všeobecná spokojenost s vlastním životem vycházející z kognitivního hodnocení a emočního prožívání. Na druhou stranu objektivní kvalitou života se rozumí splnění základních sociálních a materiálních podmínek pro život, sociální status a fyzické zdraví (Mareš a kol., 2006).

Jeden z mnoha pokusů, jak vyjádřit kvalitu lidského života, představuje index lidského rozvoje. Patří k nejznámějším a zahrnuje 3 kategorie lidského života: lidské zdraví, úroveň vzdělanosti a hmotná životní úroveň. Lidské zdraví je vyjádřeno střední délkou života. Úroveň vzdělanosti se stanovuje jako podíl gramotného obyvatelstva a jako kombinovaný podíl populace z příslušné věkové skupiny navštěvující školy prvního, druhého a třetího stupně. Hmotná životní úroveň je vyjádřena jako hrubý domácí produkt na osobu v USD, přepočteno na paritu kupní síly. Index lidského rozvoje je každoročně uveřejňovaný od roku 1990 ve statistické publikaci „Zpráva o lidském rozvoji“, která je vydávána pod záštitou UNDP¹⁷ (Šubrt a kol., 2008).

¹⁷ United Nations Development Programme

7. Vymezení indikátorů

Ve své bakalářské práci budu zkoumat tyto indikátory:

1. dětská úmrtnost
2. fertilita
3. střední délka života
4. emise CO₂
5. přístup k elektřině
6. přístup k čistým palivům a technologiím umožňujícím vaření

Dětská úmrtnost je ukazatel měřící kvalitu celé společnosti. Neboť děti jsou velice křehké a zranitelné. Tolik věcí je může zabít. A pokud je tento ukazatel nízký, je to známka toho, že většina rodin má dostatek jídla, má kanalizaci, matky dovedou číst a psát, rodina má přístup k základní zdravotní péči a odpady neprosakují do pitné vody. Tento ukazatel nevyovídá jen o zdraví dětí (Rosling a kol., 2018).

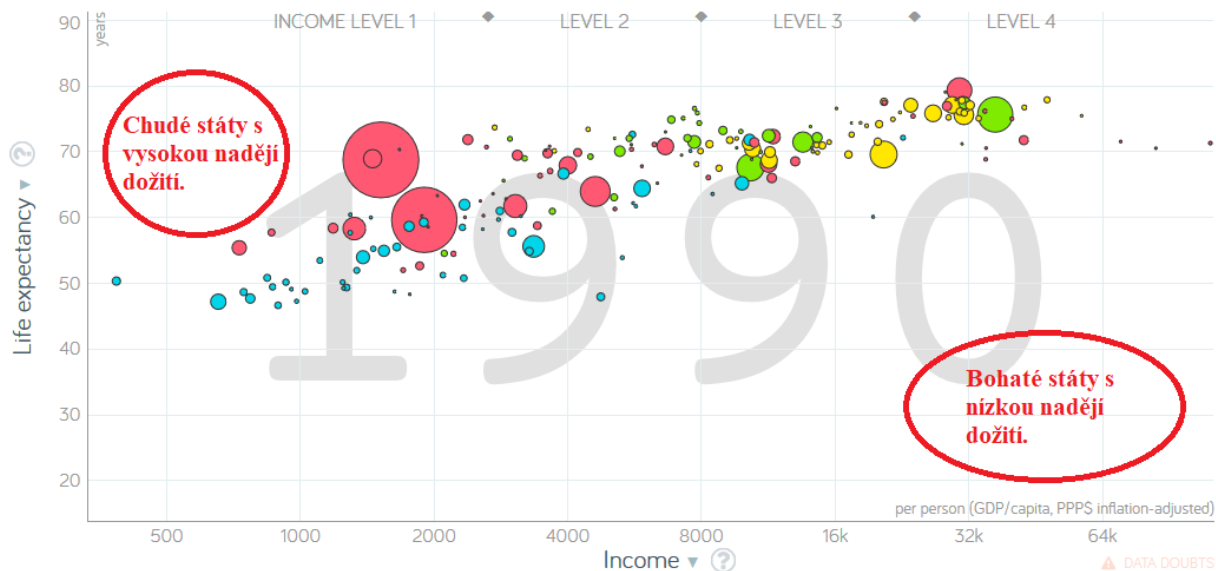
Fertilita představuje počet dětí na ženu. Postupem času, jak se lidstvo dostávalo z extrémní chudoby, většina rodin se rozhodla mít méně dětí. Již nepotřebovali větší rodiny, aby děti pracovaly na malých rodinných farmách. Mužům a ženám se dostávalo patričního vzdělání, což bylo příčinou toho, že chtěli mít lépe vzdělané a živené děti. Opět je fertilita ukazatelem, který nevyovídá pouze o jedné věci (Rosling a kol., 2018).

Střední délka života je opět komplexní indikátor, který nám neříká jen to, kolika let se lidé průměrně dožijí. Za tímto vším se skrývá kvalitní zdravotní péče, přístup ke vzdělání a také výše příjmu. Na světě totiž neexistují nízkopříjmové země, které by měly vysokou naději dožití. Opačně to platí zrovna tak. Na světě neexistuje bohatá země s nízkou nadějí dožití (gapminder.cz).

Dalším indikátorem je indikátor měřící emise CO₂. Obecným předpokladem bývá, že čím rozvinutější ekonomiku země má, tím více skleníkových plynů, potažmo tedy CO₂ produkuje (oenergetice.cz). Je tomu opravdu tak? Produkce CO₂ je totiž vztažena především k průmyslu a tedy k zemím, které mají vysoce rozvinutý průmysl, což ne vždy musí znamenat, že země mají vysoce rozvinutou ekonomiku a patří tedy k ekonomicky nejbohatším státům světa.

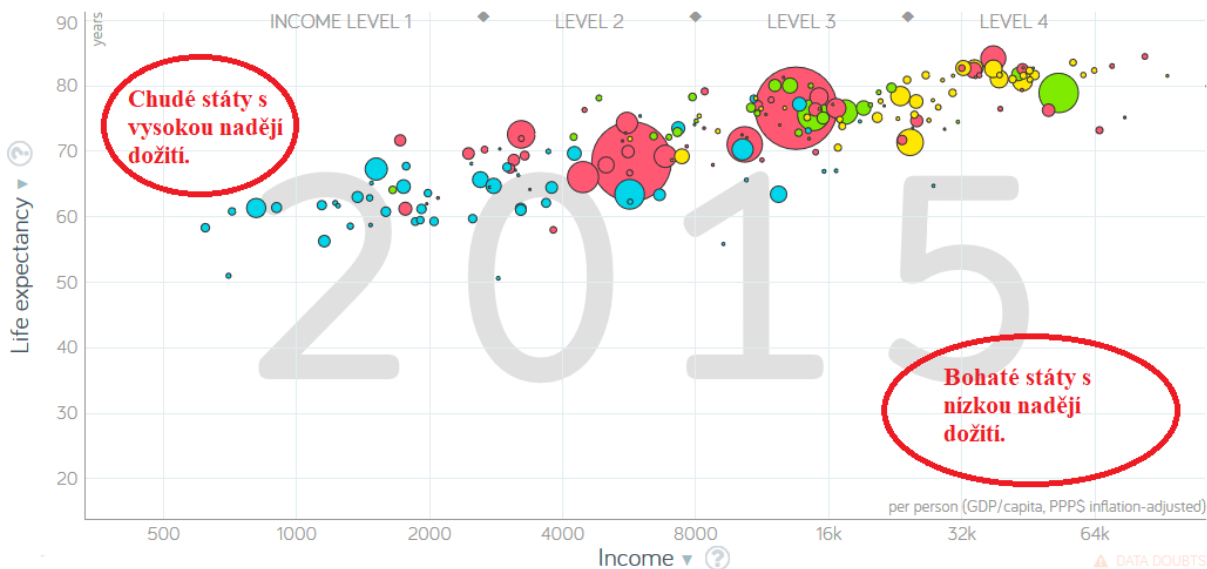
Přístup k elektrické energii je pro nás samozřejmostí, která nám velice usnadňuje a zpříjemňuje život. Jenže všude na světě to, že si rozsvítíte žárovku, samozřejmostí není. Stejně tak existuje na světě spousta lidí, kteří nemají přístup k „čistému vaření“, tedy k čistým palivům a technologiím toto umožňujícím.

Obrázek č. 12: Vztah naděje dožití a výše příjmů v roce 1990

Zdroj: gapminder.cz

Obrázek č. 13: Vztah naděje dožití a výše příjmů v roce 2015

Zdroj: gapminder.cz

Výše uvedené grafy jsou více než zajímavé. Navíc mají obrovskou vypovídající hodnotu. Jelikož je ve své práci budu v následujících kapitolách ještě využívat, popíšu je. Nejenže

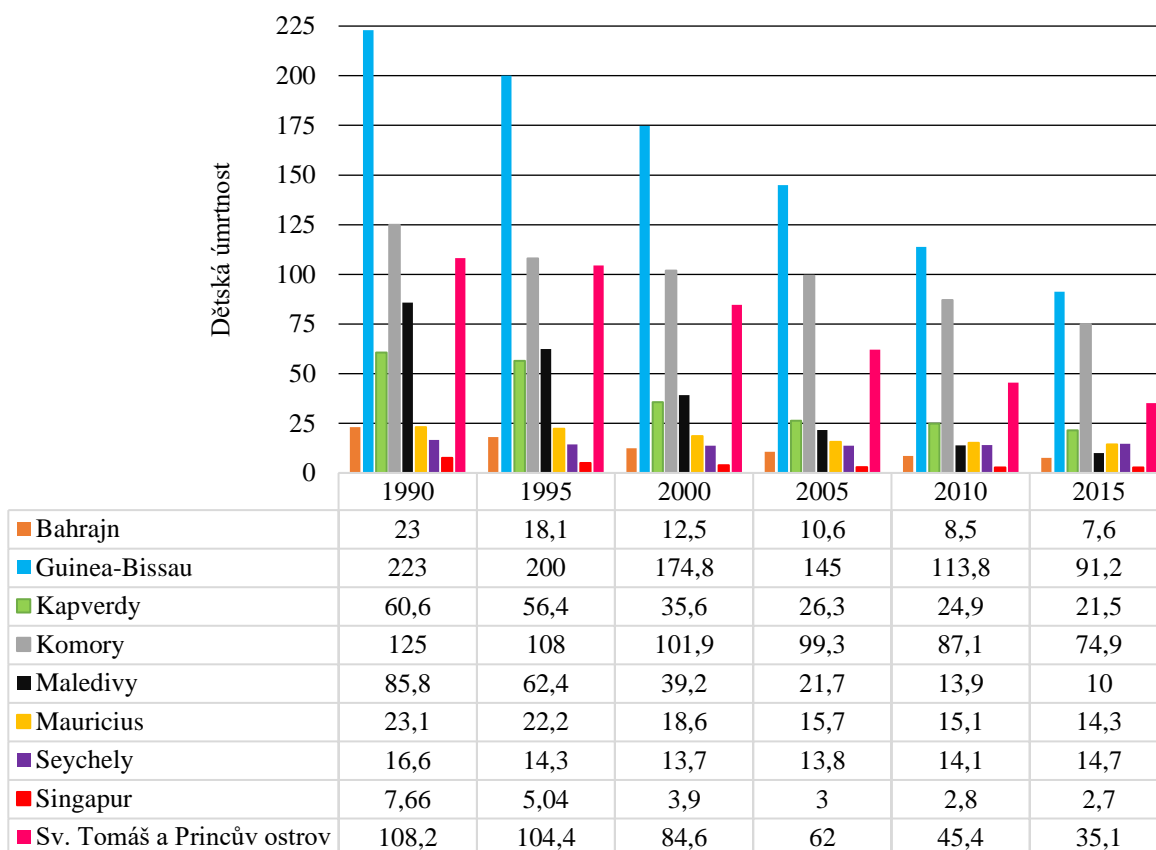
ukazují vždy dva indikátory dle výběru. Zobrazují nám všechny státy světa (v grafu vyjádřeny bublinami), které nám rovnou rozřazují do kategorií dle polohy. Modrou barvou jsou zobrazeny státy Afriky, zelenou státy Severní a Jižní Ameriky, žlutou státy Evropy a Rusko a červenou státy Asie a Austrálie. Velikost bublin je vztažena k velikosti populace. Čím je tedy bublina větší, tím je stát početnější. V horní části grafu jsou pak státy ještě rozděleny do 4 kategorií. Nízkopříjmové, středně příjmové (level 2 a level 3) a vysoko příjmové.

7.1 Dětská úmrtnost

V posledních dvou desetiletích bylo celosvětově dosaženo výrazného poklesu v počtu úmrtí dětí do 5 let. Dokládá to zpráva, kterou pod názvem „2012 Progress Report on Committing to Child Survival: A Promise Renewed“ zveřejnil UNICEF 13. září 2012. Denně umírá o 14 000 dětí méně než před 22 lety (vztaženo k roku 2011). V roce 1990 umřelo více jak 12 milionů dětí, což je zhruba o 58 % více než v roce 2011. Světově nejnižší úmrtnost dětí do 5 let je v Singapuru, severovýchodních zemích Evropy a v Japonsku (unicef.cz).

V celosvětovém měřítku je 5 nejčastějších příčin úmrtí dětí do 5 let (zápal plic, komplikace u dětí narozených předčasně, průjmová onemocnění, komplikace při porodu a malárie). Přibližně k 40 % úmrtí dětí dochází v průběhu novorozeneckého období (během prvních 28 dnů života) a více než třetina je spojena s podvýživou (unicef.cz).

Graf č. 1: Dětská úmrtnost ve státech AIS v letech 1990 až 2015¹⁸

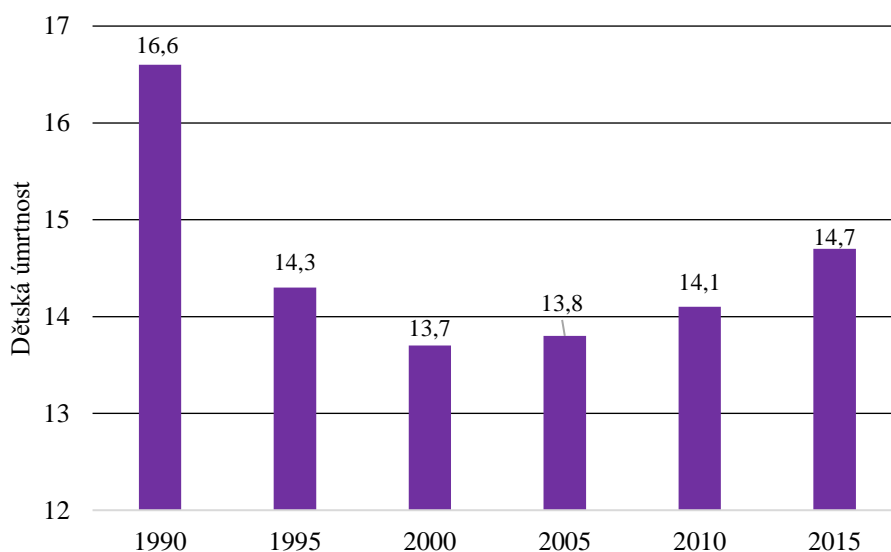
Data za jednotlivé roky

Zdroj: data.worldbank.org

Z grafu č. 1 je patrná snižující se dětská úmrtnost pro všechny země kromě jediné. Touto zemí jsou Seychely. Do roku 2000 se dětská úmrtnost snižovala, poté nastal zlom a od toho roku se dětská úmrtnost zvyšuje. Tento fakt je dobře viditelný především v tabulce pod grafem č. 1 či v grafu č. 2.

¹⁸ Počet zemřelých ve věku 0 až 5 let na tisíc narozených.

Graf č. 2: Dětská úmrtnost ve státě Seychely v letech 1990 až 2015

Zdroj: data.worldbank.org

Tabulka č. 2: Index změny u dětské úmrtnosti¹⁹

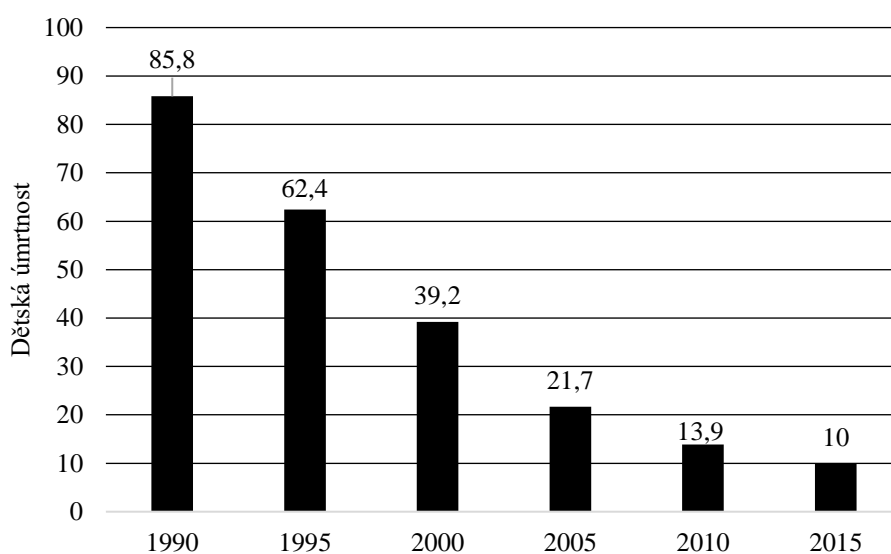
Pořadí	Stát	Index změny (v %)
1.	Maledivy	88,3
2.	Sv. Tomáš a Princův ostrov	67,6
3.	Bahrajn	67,0
4.	Singapur	64,8
5.	Kapverdy	64,5
6.	Guinea-Bissau	59,1
7.	Komory	40,1
8.	Mauricius	38,1
9.	Seychely	11,4

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z data.worldbank.org

Nejlépe si za celých 25 let vedl stát Maledivy (viz. graf č. 3). Svědčí o tom vypočtený index změny 88,3 %. Dětskou úmrtnost se tedy podařilo za 25 let snížit o 88,3 %, konkrétně z 85,8 na 10. „Pouhých“ 10 dětí z 1 000 se nedožije 6 let (pouhé 1 %). Velkou změnu ale také zaznamenaly státy: Sv. Tomáš a Princův ostrov, Bahrajn, Singapur, Kapverdy a Guinea-Bissau. U všech těchto států se podařilo snížit dětskou úmrtnost za 25 let o více než 50 %. Naopak nejhůře si vedly již zmíněné Seychely. V roce 2015 byla dětská úmrtnost dokonce vyšší než v roce 1995.

¹⁹ Rok 1990 brán ve výpočtu jako základ tedy 100 %.

Graf č. 3: Dětská úmrtnost ve státě Maledivy v letech 1990 až 2015

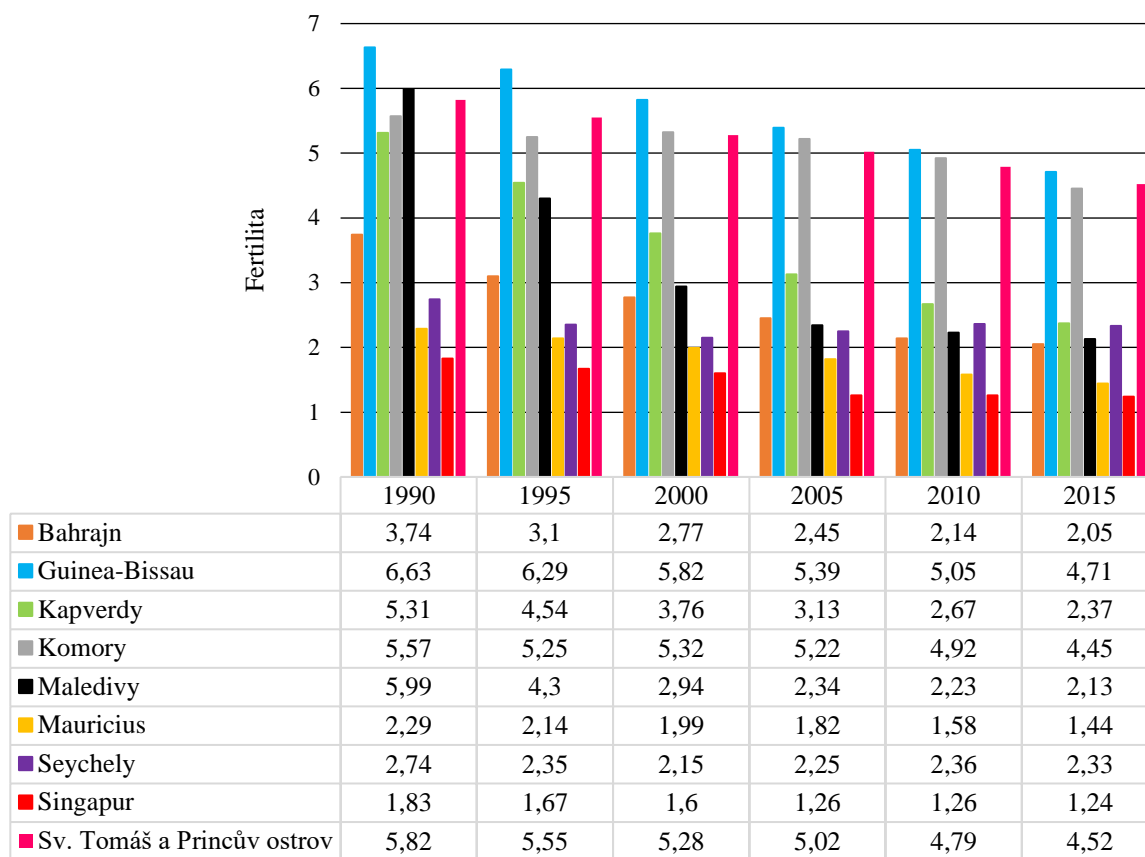

Zdroj: data.worldbank.org

7.2 Fertilita

Fertilita označuje průměrný počet dětí, které se narodí jedné ženě v plodném věku, tedy od 15 do 49 let. Světová průměrná plodnost neboli fertilita se dnes dle výpočtů OSN pohybuje okolo 2,5 dítěte na jednu ženu. Nejvíce dětí se narodí v subsaharské Africe, konkrétně v Nigeru, kde se rodí průměrně 7 dětí na ženu. Naopak v Tchajwanu připadá pouze 0,9 dítěte na ženu. Míra průměrné plodnosti určuje, zda je vývoj populace stabilní či naopak populace vymírá. Pokud je tento ukazatel roven 2,1 znamená to, že je populace stabilní – nevymírá, ale ani nedochází k jejímu růstu. Míru porodnosti pod hodnotu 2 lze interpretovat jako vymírání populace (Český rozhlas a oficiální stránky OSN).

Graf č. 4: Fertilita ve státech AIS v letech 1990 až 2015²⁰

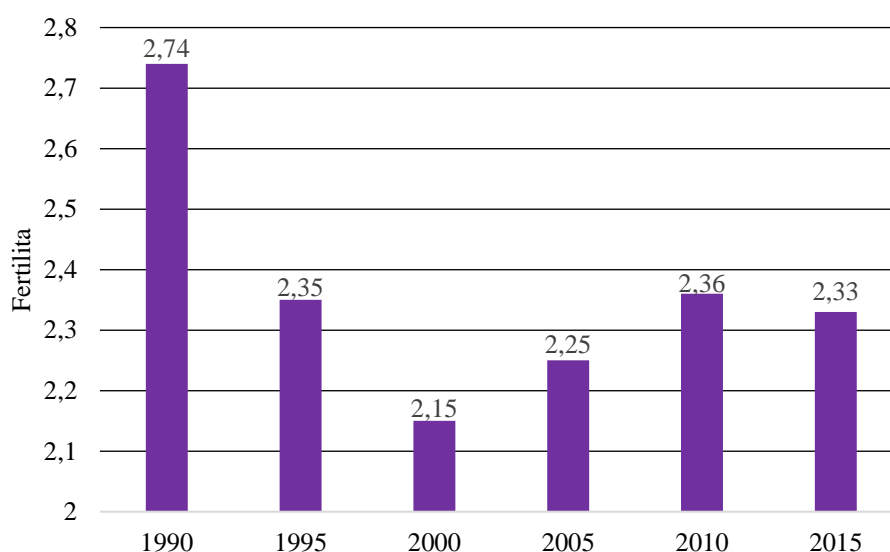
Data za jednotlivé roky

Zdroj: data.worldbank.org

Z grafu č. 4 je patrná snižující se fertilita pro všechny země kromě jediné. Touto zemí jsou Seychely. Do roku 2000 se dařilo fertilitu snižovat, poté nastal zlom a do roku 2010 se zvyšovala a poté opět klesla. Tento fakt je dobře viditelný především v tabulce pod grafem č. 4 či v grafu č. 5.

²⁰ Průměrný počet potomků na jednu ženu v plodném věku 15-49 let.

Graf č. 5: Fertilita ve státě Seychely v letech 1990 - 2015

Zdroj: data.worldbank.org

Tabulka č. 3: Index změny u fertility²¹

Pořadí	Stát	Index změny (v %)
1.	Maledivy	64,4
2.	Kapverdy	55,4
3.	Bahrajn	45,2
4.	Mauricius	37,1
5.	Singapur	32,2
6.	Guinea-Bissau	29,0
7.	Sv. Tomáš a Princův ostrov	22,3
8.	Komory	20,1
9.	Seychely	15,0

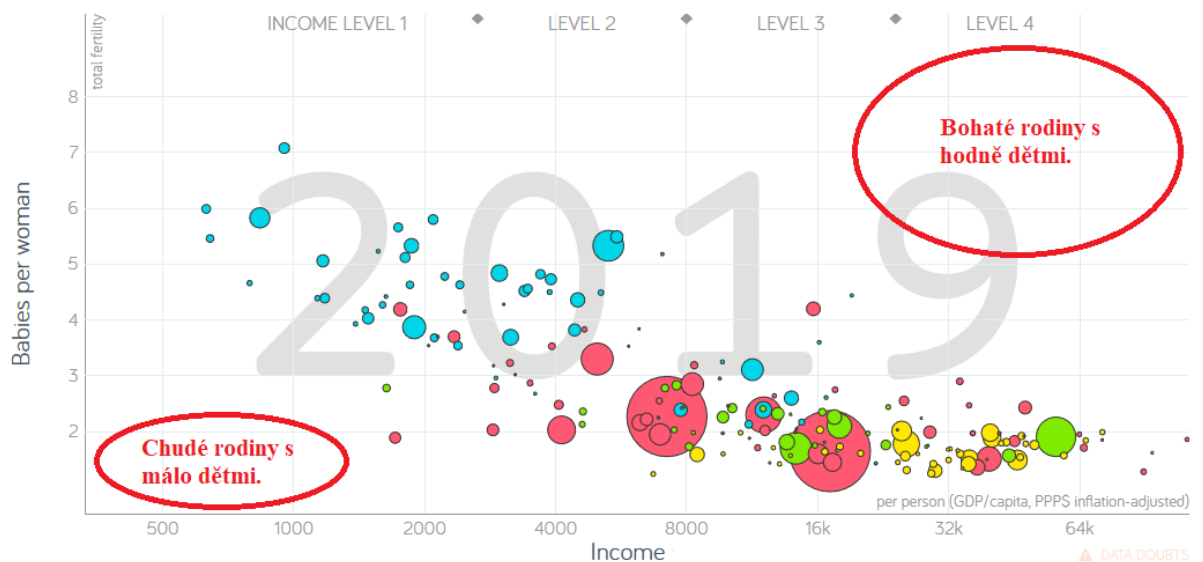
Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z data.worldbank.org

Za 25 let se nejvíce podařilo snížit fertilitu ve státě Maledivy na hodnotu 2,13, což je skoro hraniční hodnota pro stabilní vývoj populace. Pokud se podíváme na tabulku pod grafem č. 4, zjistíme, že Bahrajn, Mauricius a Singapur vymírají. Je tedy snižování fertility v náš prospěch? Na jednu stranu je snižování fertility nevyhnutelné a jde ruku v ruce s rostoucí životní a ekonomickou úrovní státu a kvalitou života obyvatel. Na druhou stranu je neustálé snižování fertility příčinou vymírání populace. Pokud se na situaci podíváme z trošku většího měřítko, je

²¹ Rok 1990 brán při výpočtu jako základ tedy 100 %.

velmi zajímavým faktem, že na světě neexistují bohaté země, kde by se ženám rodilo hodně dětí a naopak. Na světě nejsou chudé státy s malým počtem dětí, které se narodí jedné ženě.

Obrázek č. 14: Závislost fertility na příjmu

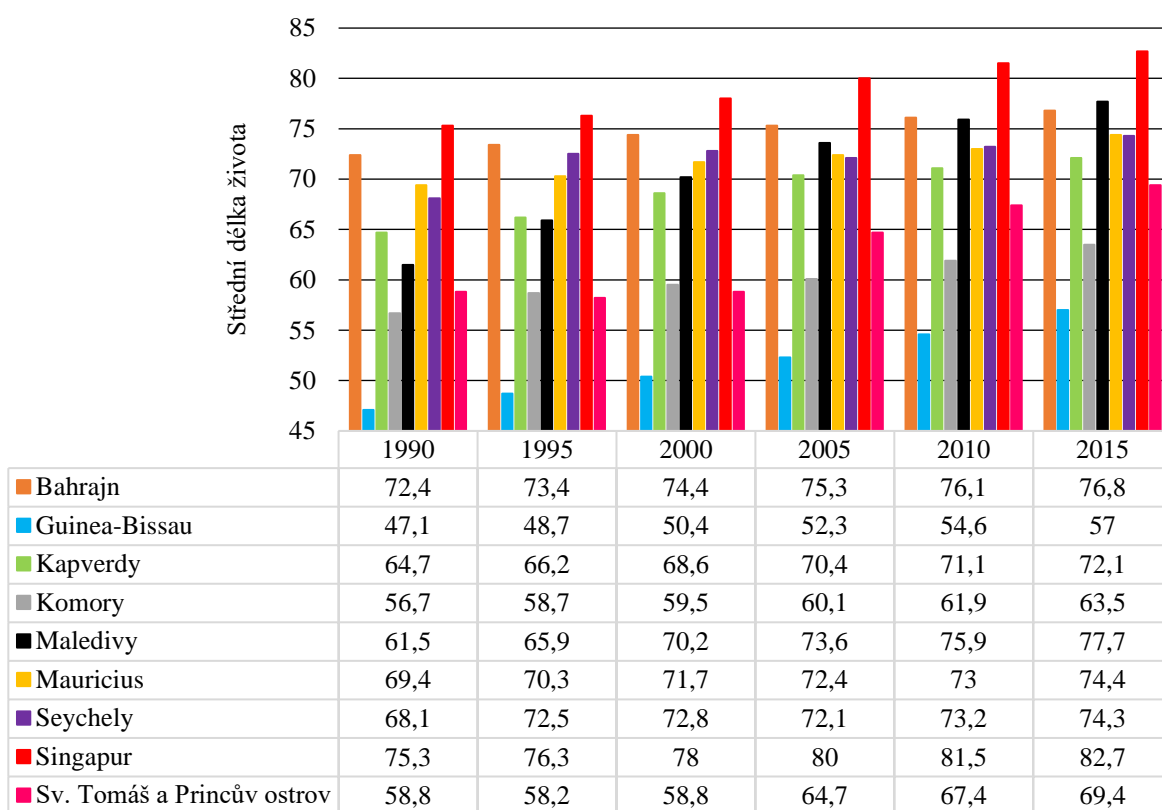
Zdroj: gapminder.cz

7.3 Střední délka života

Naděje dožití neboli střední délka života, udává průměrný počet let, který má před sebou jedinec v určitém věku, pokud by zůstaly zachovány úmrtnostní poměry, které jsou ve sledovaném období (český statistický řad).

Střední délka života se v posledních letech výrazně zvýšila v nejméně rozvinutých oblastech. V nejchudších zemích se zvýšila v průměru o 6 let, z 56 let v letech 2000-2005 na 62 let v letech 2010-2015 (oficiální stránky OSN).

Graf č. 6: Střední délka života ve státech AIS v letech 1990 až 2015

Data za jednotlivé roky

Zdroj: data.worldbank.org

Z grafu je patrné, že naděje dožití se každým rokem zvyšovala u všech států (kromě malého snížení v roce 2005 oproti roku 2000 u Seychel).

Tabulka č. 4: Index změny u střední délky života

Pořadí	Stát	Index změny (v %)
1.	Maledivy	26,3
2.	Guinea-Bissau	21,0
3.	Sv. Tomáš a Princův ostrov	18,0
4.	Komory	12,0
5.	Kapverdy	11,4
6.	Singapur	9,8
7.	Seychely	9,1
8.	Mauricius	7,2
9.	Bahrajn	6,1

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z data.worldbank.org

Za 25 let se Maledivám podařilo „prodloužit“ lidský život o 26 %. V roce 1990 se lidé na Maledivách dožívali zhruba 61 let a o 25 let později již skoro 78 let. Neuvěřitelný skok dopředu. Nejmenší index změny zaznamenal Bahrajn. Na druhou stranu musíme vzít v potaz, že naděje dožití byla v roce 1990 v Bahrajnu již 72 let, což je o 10 let více než na Maledivách, které udělaly největší skok. Je tedy zapotřebí si uvědomit, že Maledivy oproti Bahrajnu měly co dohánět a zlepšovat.

7.4 Emise CO₂

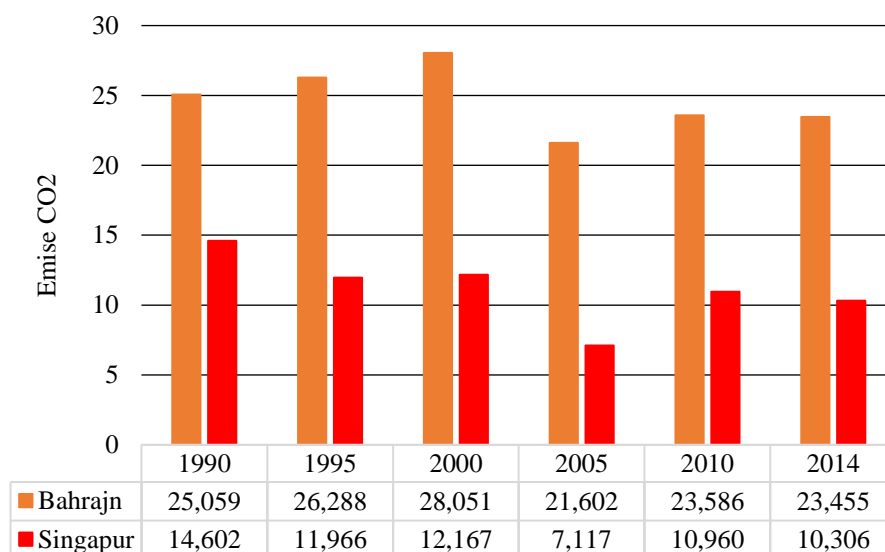
Oxid uhličitý je bezbarvý plyn bez chuti a zápachu, který je běžnou součástí atmosféry (0,04%). Běžné koncentrace tohoto plynu jsou neškodné. Pokud je v atmosféře ale obsažen ve větším množství než je množství běžné, způsobuje řadu problémů. Nejen, že pohlcuje infračervené záření a přispívá tak ke vzniku skleníkového efektu²² ale je i zdraví škodlivý. Mezi nejvýznamnější antropogenní zdroje uhlíku patří jakékoli spalování uhlíkatých látek (doprava, průmysl, domácí topeniště a další..) a jeho úniky z výrobků, ve kterých je obsažen (arnika.cz).

Mezi 10 největších producentů CO₂ na světě patří: Čína, USA, Indie, Rusko, Japonsko, Německo, Korea, Írán, Kanada a Saudská Arábie (vztaženo k roku 2017). Těchto deset zemí se podílí na celosvětové produkci CO₂ z 68 %. Přitom ale dva největší znečišťovatelé (Čína a USA) tvoří téměř dvě třetiny této produkce (oenergetice.cz).

OSN označilo změnu klimatu za největší hrozbu pro lidské zdraví v 21. století a hlavní hrozbu pro lidský rozvoj. Systém OSN se od roku 2007 zavazuje k provádění strategií pro změnu klimatu. Tato strategie zavazuje všechny organizace OSN k měření a snižování emisí skleníkových plynů, především tedy CO₂ (oficiální stránky OSN).

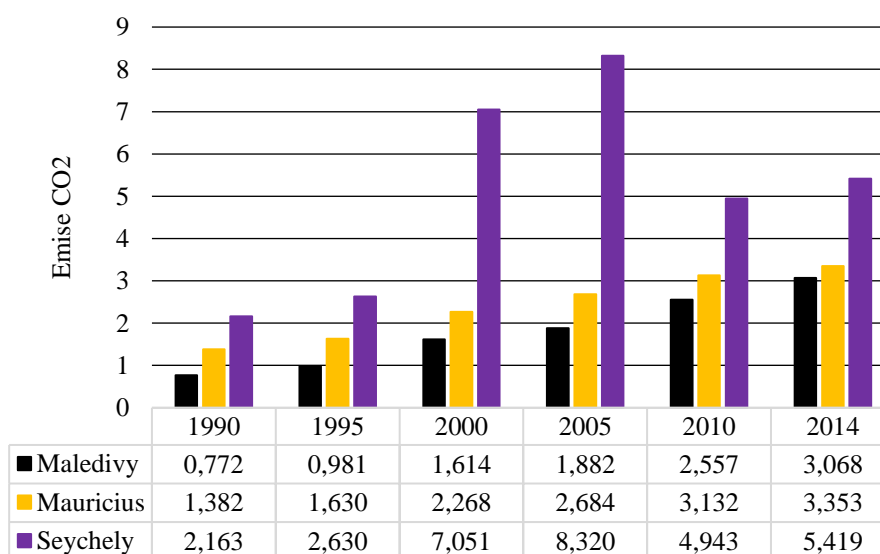
²² Skleníkové plyny jsou sloučeniny, které díky svým fyzikálním vlastnostem propouštějí krátkovlnné záření horkých těles a naopak pohlcují dlouhovlnné záření těles chladnějších, čímž sebe a okolí zahřívají. V praxi tedy propouštějí záření Slunce směrem k Zemi, které tak dopadne až na zemský povrch. Zpětné záření chladnějšího povrchu Země již molekuly CO₂ dokáží pohltit a zahřívají tak okolní vzduch. Odhaduje se, že v současnosti skleníkové plyny zvyšují pozemskou teplotu asi o 33 °C oproti stavu, kdyby nebyly žádné (meteocentrum.cz).

Graf č. 7: Emise CO₂ v Bahrajnu a Singapuru v letech 1990 až 2014²³

Zdroj: data.worldbank.org

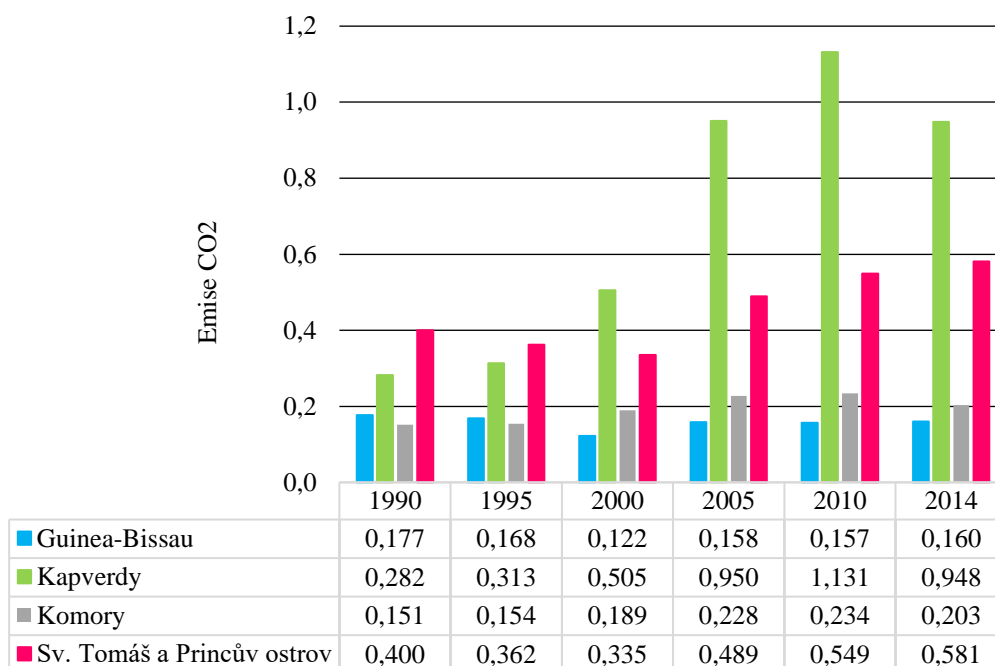
Graf č. 8: Emise CO₂ ve státech Maledivy, Mauricius a Seychely v letech 1990 až 2014

Zdroj: data.worldbank.org

²³ Všechny grafy vyjadřují emise CO₂ v tunách na obyvatele. Rok 2015 je nahrazen rokem 2014, neboť data za rok 2015 nebyla dostupná.

Graf č. 9: Emise CO₂ ve státech Guinea-Bissau, Kapverdy, Komory a Sv. Tomáš a Princův ostrov v letech 1990 až 2014

Zdroj: data.worldbank.org

Tabulka č. 5: Emise CO₂ ve státech AIS za roky 1990 a 2014

Státy	Rok 1990 (emise CO ₂ v t/os.)	Rok 2014 (emise CO ₂ v t/os.)	Zvýšení (v %)	Snížení (v %)
Bahrajn	25,059	23,455		6,40
Guinea-Bissau	0,177	0,160		9,27
Kapverdy	0,282	0,948	336,07	
Komory	0,151	0,203	133,91	
Maledivy	0,772	3,068	397,29	
Mauricius	1,382	3,353	242,64	
Seychely	2,163	5,419	250,51	
Singapur	14,602	10,306		29,42
Sv. Tomáš a Princův ostrov	0,400	0,581	145,24	

Zdroj: data.worldbank.org

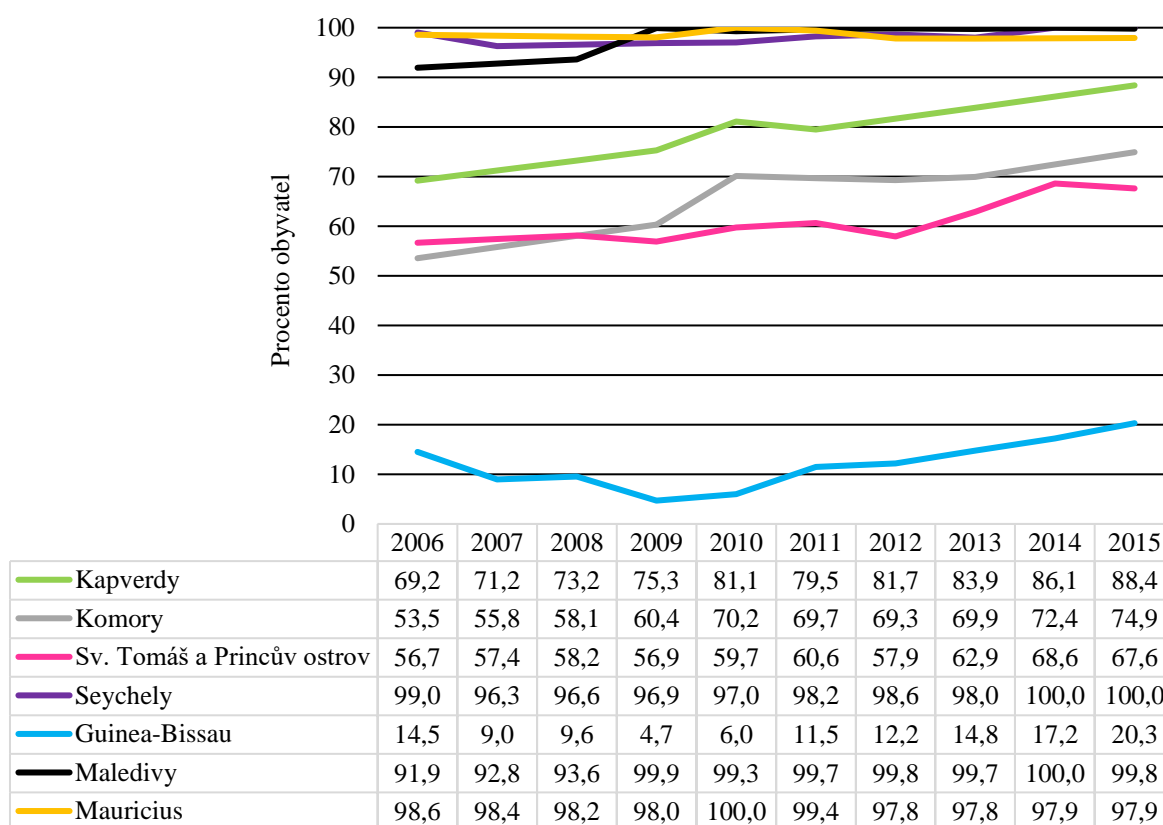
Je dosti patrné, že ze států AIS je největším producentem emisí CO₂ Bahrajn. A to ve všech zkoumaných letech. Na druhou stranu pokud zhodnotíme celkový vývoj za 24 let (data za rok 2015 bohužel nejsou dostupná), tak se Bahrajnu podařilo emise snížit o více než 6 %, což není vysoké číslo. Pokud se ale zaměříme na výsledný efekt, dělá to zhruba 2 tuny na obyvatele. A pokud měl Bahrajn v roce 2014 1,34 mil. obyvatel (gapminder.cz), pak se povedlo nevyпустить

do ovzduší 2,68 mil. tun.²⁴ To se ale nedá říci o Kapverdách a Maledivách. Tyto státy svoje emise více než ztrojnásobily.

7.5 Přístup k elektřině

V roce 2010 bylo bez přístupu k elektřině 1,2 miliardy lidí (78 % lidí bez přístupu k elektřině žilo ve 20 zemích, mezi které patří kupříkladu Indie, Pákistán, Angola, Bangladéš a Malawi) a v roce 2017 to bylo 840 milionů lidí. Globální hodnota elektrifikace tedy dosáhla 89 % (vztaženo k roku 2017). Globální energetická intenzita²⁵ od roku 1990 do roku 2016 klesla o 3,6 %. V posledních letech energetická intenzita klesá nejvíce v Asii. Nejrychlejší pokles je dosahován v Číně, dále ve Spojeném království, Japonsku, Indonésii a v Indii (oenergetice.cz).

Graf č. 10: Procento obyvatel mající přístup k elektřině v letech 2006 až 2015²⁶

Zdroj: data.worldbank.org

V grafu nejsou zachyceny státy Singapur a Bahrajn, neboť přístup k elektřině dosahoval ve zkoumaných letech hodnoty 100 %. Obrovský rozdíl můžeme pozorovat u států patřící do

²⁴ Pro představu je to zhruba váha 1 786 666 aut, pokud budeme počítat, že auto váží 1,5 tuny.

²⁵ Udává v podstatě množství energie nutné k vytvoření jednotky HDP.

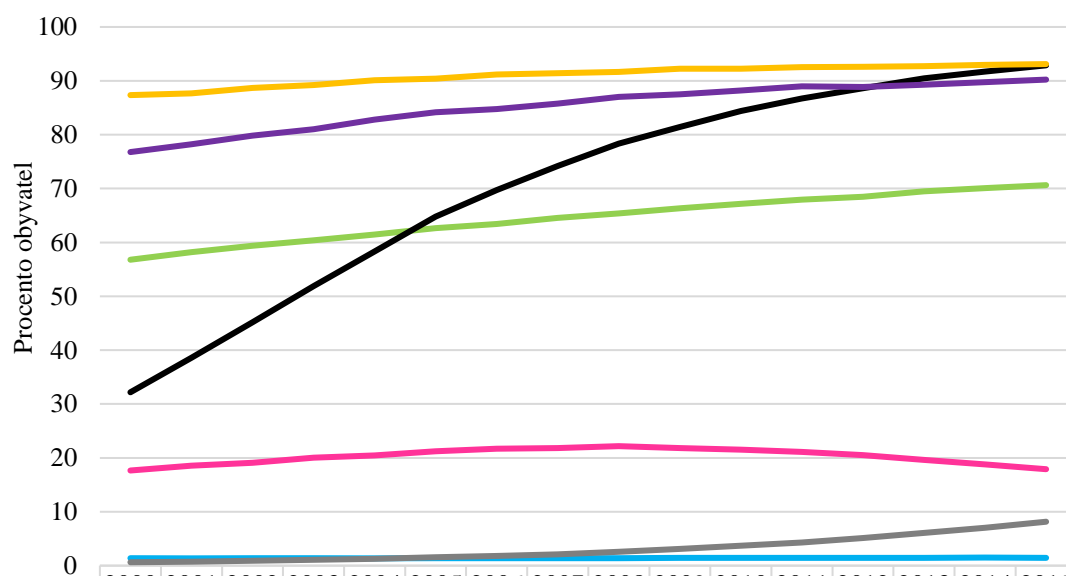
²⁶ Data začínají rokem 2006, neboť pro stát Guinea-Bissau nebyly dřívější data dostupná.

skupiny LDCs (Guinea-Bissau, Komory a Sv. Tomáš a Princův ostrov). Pouze pětina obyvatel měla v roce 2015 přístup k elektríně ve státě Guinea-Bissau, oproti 75 % ve státě Komory a 70 % ve státě Sv. Tomáš a Princův ostrov. Důvodem určitě může být velká orientace na zemědělství a odmítání industrializace. Svůj podíl také na tom jistě bude mít politická nestabilita, kdy až v roce 2014 se podařilo demokraticky zvolit prezidenta, který se chopil vlády (businessinfo.cz).

7.6 Přístup k čistým palivům a technologiím umožňujícím vaření

Přibližně 3 miliardy lidí stále vaří pálením biomasy, jako je dřevo a dřevěné uhlí (oenergetice.cz).

Graf č. 11: Procento obyvatel mající přístup k čistým palivům a technologiím umožňující vaření v letech 2000 až 2015²⁷

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Guinea-Bissau	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,5	1,4	1,4	1,5	1,5	1,5
Kapverdy	56,8	58,2	59,4	60,4	61,4	62,6	63,4	64,6	65,4	66,3	67,2	68,0	68,5	69,5	70,1	70,6
Komory	0,6	0,7	0,9	1,1	1,3	1,5	1,8	2,1	2,6	3,1	3,7	4,3	5,1	6,1	7,1	8,2
Maledivy	32,2	38,6	45,2	51,9	58,3	64,8	69,7	74,2	78,4	81,5	84,4	86,7	88,6	90,5	91,7	92,9
Mauricius	87,4	87,7	88,7	89,2	90,1	90,4	91,2	91,4	91,6	92,2	92,3	92,6	92,6	92,7	92,9	93,1
Seychely	76,8	78,2	79,8	81,0	82,8	84,2	84,7	85,8	87,0	87,5	88,2	89,0	88,9	89,3	89,8	90,2
Sv. Tomáš a Princův ostrov	17,7	18,5	19,1	20,0	20,5	21,3	21,7	21,8	22,2	21,8	21,5	21,1	20,5	19,6	18,8	17,9

Zdroj: data.worldbank.org

²⁷ Data začínají rokem 2000, neboť pro předchozí roky data nebyla dostupná.

V grafu nejsou zachyceny státy Singapur a Bahrajn, neboť přístup k elektřině dosahoval ve zkoumaných letech hodnoty 100 %. U států patřící do skupiny LDCs (Guinea-Bissau, Komory a Sv. Tomáš a Princův ostrov) je přístup k čistým palivům a technologiím umožňující vaření velice nízký. U Guinei-Bissau skoro nulový. Počet obyvatel Guinei-Bissau k 31. 12. 2015 byl 1,74 mil. (gapminder.cz), což znamená, že pouhých 26 100 lidí mělo možnost si bezzávadně uvařit jídlo. Obrovský skok zaznamenaly Maledivy, které se vyšplhaly až k 93 %.

Závěr

V teoretické části práce byly stanoveny cíle, popsána metodika a tato část práce také obsahovala rešerši literatury a zdrojů. Bylo zde vymezeno zájmové území, které bylo následně rozebráno a definováno. Také byl vysvětlen a vymezen termín kvalita života. Hlavním cílem práce bylo porovnat kvalitu života v zájmovém území (Bahrajn, Guinea-Bissau, Kapverdy, Komory, Maledivy, Mauricius, Seychely, Singapur a Sv. Tomáš a Princův ostrov) v letech 1990 až 2015. Tohoto cíle bylo dosaženo prostřednictvím porovnání a zhodnocení indikátorů kvality života. Byly vybrány tyto indikátory: dětská úmrtnost, fertilita, střední délka života, emise CO₂, přístup k elektřině a přístup k čistým palivům a technologiím umožňujícím vaření.

Zhodnotit kvalitu života se podařilo velmi dobře, vezmeme-li v potaz jen stranu statistickou. Tedy tu stranu či pohled na kvalitu života, který se dá statisticky změřit. Dětská úmrtnost, fertilita a střední délka života jsou velice komplexní ukazatelé zasahující do mnoho oblastí lidského života. Ze všech grafů bylo velice dobře patrné, že s postupem času se kvalita života zlepšuje i v malých ostrovních rozvojových státech. Ve všech státech v roce 2015 umírá méně dětí, méně se jich rodí a lidé se dožívají více let než v roce 1990. Za 25 let se všem státům podařilo zlepšit zdravotní péči, úroveň vzdělání, úroveň infrastruktury (odpady a kanalizace), zvýšit příjmy občanů a mnoho dalšího. Dětská úmrtnost, fertilita a střední délka života jsou komplexní indikátory, jejichž zlepšení zasahuje do mnoho oblastí lidského života.

Co ale práce postrádá je subjektivní pohled jedince, potažmo tedy obyvatel vybraných zemí, na jejich kvalitu života. Toto je skutečnost, kterou lze jen velmi těžko změřit, neboť s kvalitou života se pojí štěstí. Jak měřit štěstí? Vždyť přeci to, že mám 5 dětí a mám předpoklad dožít se pouze 60 let, neznamená, že můj život není kvalitní. Ne z mého pohledu. Bylo by velice zajímavé umět změřit štěstí.

Frázi hrubé národní štěstí poprvé vytvořil 4. král Bhútánu, král Jigme Singye Wangchuck, v roce 1972. Dokonce zastával názor, že hrubé národní štěstí je důležitější než hrubý národní produkt. Tato myšlenka velmi ovlivnila hospodářskou a sociální politiku Bhútánu a po čase Bhútán sestrojil index hrubého národního štěstí. Tento index zahrnuje oblasti sociálně-ekonomického zájmu, jako je životní úroveň, zdraví a vzdělání, a méně tradiční aspekty kultury a psychické pohody. Celkem je tvořen 33 ukazateli z 9 různých kategorií, více v příloze C (ophi.org.uk).

Zdroje

ANDRÁŠKO, Ivan. *Quality of life: an introduction to the concept*. Brno, 2013. ISBN 978-80-210-6669-4.

ARMAND, Pierre C., NOVÁČEK, Pavel, ed. *Rozvojová studia - vybrané kapitoly*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-3958-7.

ARNIKA [online]. [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <https://arnika.org/>

Beate M. W. Ratter, Island Vulnerability and Resilience, *Geography of Small Islands*, 10.1007/978-3-319-63869-0_6, (173-199), (2017).

Betzold, Carola. 'Borrowing' Power to Influence International Negotiations: AOSIS in the Climate Change Regime, 1990–1997. *Politics*, 2010, 30 (3), s. 131–48. ISSN 2183-2463.

BRINKE, J. (1995): Singapur – příklad moderního městského státu. *Geografické rozhledy*, 5(2), 40–41.

Businessinfo.cz: Oficiální portál pro podnikání a export [online]. [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/>

Bylinkopedie.cz [online]. [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <https://bylinkopedie.cz/kananga-vonna-ylang-ylang/>

CUMMINS, R. A. The Domains of Life Satisfaction: An Attempt to Order Chaos. *Social Indicators Research*, 1996, 38, s. 303-328. ISSN 0305-8300.

ČERNÝ, K. (2017): Bahrajn mezi revolucí a kontrarevolucí. *Geografické rozhledy*, 26(5), 28–29. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>

Český rozhlas [online]. [cit. 2020-05-06]. Dostupné z: <https://portal.rozhlas.cz/>

FRY, Ian. Small Island Developing States: Becalmed in a Sea of Soft Law. *Review of European Community & International Environmental Law*, 2005, 14 (2), s. 88–99, ISSN 0962 -8797.

GROSS NATIONAL HAPPINESS USA [online]. [cit. 2020-05-06]. Dostupné z: <https://gnhusa.org/gross-national-happiness/>

JERMÁŘ, Milan. *Globální změna: cesta ze světového chaosu do budoucnosti*. Vyd. 2., aktualiz. V Praze: Aula, 2011. ISBN 978-808-6751-092.

JIŘÍ, Šubrt a kol. *Soudobá sociologie III.: (Diagnózy soudobých společností)* [online]. Praha: Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-2727-4.

Mapy.cz [online]. [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?x=13.3167000&y=49.7000000&z=11>

MAREŠ, Jiří. *Kvalita života u dětí a dospívajících*. Brno: MSD, 2006-. ISBN 80-866-3365-9.

Meteocentrum [online]. [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <https://www.meteocentrum.cz/>

Oenergetice.cz [online]. [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <https://oenergetice.cz/>

OPHI Oxford Poverty & Human Development Initiative [online]. [cit. 2020-05-06]. Dostupné z: <https://ophi.org.uk/>

OPRŠAL, Zdeněk a Jaromír HARMÁČEK. GEOGRAFICKÉ, ENVIRONMENTÁLNÍ A SOCIOEKONOMICKÉ DETERMINANTY CESTOVNÍHO RUCHU V MALÝCH OSTROVNÍCH ROZVOJOVÝCH STÁTECH (SIDS). *Geografický časopis* [online]. 2018, **70**(2), 161-177 [cit. 2020-05-05]. ISSN 2453-8787. Dostupné z: <https://doi.org/10.31577/geogrcas.2018.70.2.09>.

OSN [online]. [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <https://www.osn.cz/>

ROSLING, Hans, ROSLING a Anna ROSLING RÖNNLUND. *Faktomluva: deset důvodů, proč se mýlíme v pohledu na svět - a proč jsou věci lepší, než vypadají*. V Brně, 2018. Pod povrchem. ISBN 978-80-7555-056-9.

SMOLÍK, J. (2016): Mauricius: od kolonizace k prosperitě. *Geografické rozhledy*, 26(1), 26–27.

SNOEK, F.J. Quality of Life: A Closer Look at Measuring Patients' Well-Being. *Diabetes Spectrum*, 2000, 13 (1), s. 24-28. ISSN 1040-9165.

TOKÁROVÁ, Anna, KREDÁTUS, Jozef a Vladimír FRK. *Kvalita života a rovnost příležitostí: z aspektu vzdělávání dospělých a sociální práce*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity, 2005. ISBN 80-8068-425-1.

VIGIL, Sara. *The Global Land Rush at a Geostrategic Enclave. Drivers, Impacts, and Implications for the Maldives*. 2018.

UNICEF: *ČESKÁ REPUBLIKA* [online]. [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <https://www.unicef.cz/aktualne/54007-zprava-unicef-o-vyraznem-snizeni-detske-umrtnosti-ve-svete?stranka=38>

UN-OHRLLS: *SMALL ISLAND DEVELOPING STATES: Small Islands Big(ger) Stakes* [online]. In: 2011 [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <http://unohrlls.org/custom-content/uploads/2013/08/SIDS-Small-Islands-Bigger-Stakes.pdf>

The World Bank Open Data [online]. [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/>

World Health Organization [online]. [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <https://www.who.int/>

WTO [online]. [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/what_we_do_e.htm

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Státy SIDS (členi OSN)

Tabulka č. 2: Index změny u dětské úmrtnosti

Tabulka č. 3: Index změny u fertility

Tabulka č. 4: Index změny u střední délky života

Tabulka č. 5: Emise CO₂ ve státech AIS za roky 1990 a 2014

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Zájmové území

Obrázek č. 2: Malé ostrovní rozvojové státy

Obrázek č. 3: Bahrajn

Obrázek č. 4: Guinea-Bissau

Obrázek č. 5: Kapverdy

Obrázek č. 6: Komory

Obrázek č. 7: Maledivy

Obrázek č. 8: Mauricius

Obrázek č. 9: Seychely

Obrázek č. 10: Singapur

Obrázek č. 11: Svatý Tomáš a Princův ostrov

Obrázek č. 12: Vztah naděje dožití a výše příjmů v roce 1990

Obrázek č. 13: Vztah naděje dožití a výše příjmů v roce 2015

Obrázek č. 14: Závislost fertility na příjmu

Seznam grafů

Graf č. 1: Dětská úmrtnost ve státech AIS v letech 1990 až 2015

Graf č. 2: Dětská úmrtnost ve státě Seychely v letech 1990 až 2015

Graf č. 3: Dětská úmrtnost ve státě Maledivy v letech 1990 až 2015

Graf č. 4: Fertilita ve státech AIS v letech 1990 až 2015

Graf č. 5: Fertilita ve státě Seychely v letech 1990 – 2015

Graf č. 6: Střední délka života ve státech AIS v letech 1990 až 2015

Graf č. 7: Emise CO₂ v Bahrajnu a Singapuru v letech 1990 až 2014

Graf č. 8: Emise CO₂ ve státech Maledivy, Mauricius a Seychely v letech 1990 až 2014

Graf č. 9: Emise CO₂ ve státech Guinea-Bissau, Kapverdy, Komory a Sv. Tomáš a Princův ostrov v letech 1990 až 2014

Graf č. 10: Procento obyvatel mající přístup k elektřině v letech 2006 až 2015

Graf č. 11: Procento obyvatel mající přístup k čistým palivům a technologiím umožňující vaření v letech 2000 až 2015

Seznam zkratek

AIS – Atlantic, Indian Ocean and South China Sea

HDI- human developing index

HIPC - heavily indebted poor countries

HND – higher national diploma

LDCs – least developed countries

OSN – Organizace spojených národů

SIDS – small island developing states

UNDP – United Nations Development Programme

WHO – World Health Organization

WTO – World Trade Organization

Seznam příloh

Příloha A: Malé ostrovní rozvojové státy

Příloha B: Malé ostrovní rozvojové státy

Příloha C: Hrubé národní štěstí

Příloha A: Malé ostrovní rozvojové státy

Zdroj: UN-OHRLLS, 2011

Příloha B: Malé ostrovní rozvojové státy

Zdroj: UN-OHRLLS, 2011

Příloha C: Hrubé národní štěstí

Zdroj: gnhusa.org

Abstrakt

Mišterová, K. (2020). *Srovnání kvality života v malých ostrovních rozvojových státech (SIDS) v letech 1990 až 2015* (Bakalářská práce), Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta ekonomická.

Klíčová slova: kvalita života, malé ostrovní rozvojové státy (SIDS), státy AIS

Bakalářská práce hodnotí, zkoumá a popisuje kvalitu života u malých ostrovních rozvojových států (SIDS) a to konkrétně v letech 1990 až 2015. Zájmovým územím je 9 států, členové OSN i SIDS, nacházející se v oblasti Atlantského oceánu, Indického oceánu a Jihočínského moře. V bakalářské práci je skupina států SIDS vymezena a definována. Pojem kvalita života je v bakalářské práci vysvětlen jednak vybranými definicemi, ale také uvedením různých oblastí, ve kterých se střetáváme s tímto pojmem. Kvalita života je v praktické části zastoupena ukazateli: dětská úmrtnost, fertilita, střední délka života, přístup k elektřině a přístup k čistým palivům a technologiím umožňující vaření. Změna těchto indikátorů během 25 let, od roku 1990 do roku 2015, je vizualizována a porovnávána graficky a zhodnocena v diskusi.

Abstract

Mišterová, K. (2020). *Comparison of quality of life in small island developing states (SIDS) from 1990 to 2015* (Bachelor Thesis). University of West Bohemia, Faculty of Economics.

Key words: quality of life, small island developing states, states of AIS

The bachelor's thesis examines, describes and evaluates the quality of life in small island developing states (SIDS) from 1990 to 2015. Area of interest is 9 states, members of the UN and SIDS, located in the Atlantic Ocean, Indian Ocean and South China Sea. In the bachelor's thesis the group of SIDS is reserved and defined. The concept of quality of life is explained by the definitions, but also different indicators of quality of life are used. Quality of life is in the practical parts expressed by indicators: infant mortality, fertility, life expectancy, access to electricity and access to clean fuels. Change of indicators during 25 years between 1990 and 2015 is visualized graphically, compared and final discussion then follows.